Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэ гараа | № 168 (13882) | 1972 оной июлиин 19, среда | Сэн 2 мүнгэн

ХҮДӨӨГЭЙ ҺУУРИН ЗОНОЙ ХАМТЫН СУГЛААН

Республикымнай хүдөө тосхонуудаар хүн зоной хамтын суглаанууд һүүлэй үедэ олоор үнгэрдэг боложо байна. Инмэ суглаанууд дээрэ ажахын, соёл культурын, хүмүүжүүлгын олон асуудалнууд олоной үзэмжэдэ табигдажа, эдэбхи... зүбшэн хэлсэгдэнэ, тодорхой хэмжээнүүд абтажа ...гдэнэ. Тосхон, һуурин газарнуудай хамтын хүсөөр ...гдэхэ асуудалнууд зүб шиидхэбэреэ эндэ олоно.

Суглаанууд нютагай Соведүүдэй, партийна организацинуудай хүтэлбэри доро үнгэргэгдэжэ, ехэ аша үрэ үгэдэг ...иинь элитэ юм. Социалис демократиин улам үргэдэ... ...гы удхатай боложо, хүн зонтойгоо нютагай Соведүү... холбоо барисаагаа бүри бэхижүүлжэ, ажалшадые оло... ...н хэрэг хүтэлбэрилгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадуулжа ...нние эдэ суглаанууд харуулна. Эдэнэй олоной зүгһөө ...гдэжэ, һайшаагдажа, саашадаа улам эдэбхитэйгээр үн... ...гдэдэг болохонь дамжаггүй. Зүгөөр сельскэ, сомоной Со... ...д, нютаг бүхэнэй партийна организацинууд энээн тушаа ...ралаа хандуулха, тэндэ абтаһан шиидхэбэринүүдые хү... ...нь хүргэхын тула зохихо эмхидхэлэй, элсүүлхы хүдэл... ...ябуулха уялгатай болоно. Тиигэбэл эдэ суглаануудаи ...дээшэлхэ, бүри ехэ аша үрэтэй байха, манай нийтын ...ые урагшатайгаар ябуулхада туһа нэмэри болохо ха юм.

Нэгэ жэшээ. Бэшүүрэй аймагай Бага-Куналейн һуурин ...й хамтын суглаанууд болоходоо, хоёр зууһаа холо га... ...хүниие нэгэ доро суглуулдаг. Эндэ табан жэлэй туршада ...нгаа ажахые, соёл культурые хүгжөөхэ, тосхоноо бол... ...н түхэлтэй болгохо хэмжээнүүд зүбшэн хэлсэгдэһэн ...а. Суглаануудай һүүлээр хүн зоной эдэбхи үүсхэл үр... ...р бадардаг. Тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын ха... ...һууринай бүхы зон, үбгэн залуугүй хамтынгаа ажалда ...дадаг заншалтай болонхой.

...нхэнэй аймагай Охор-Шэбэр һууринда болоһон хамтын ...н дээрэ ажалһаа хулжадаг, архидадаг, наншалдадаг 9 ...эмээ амсаһан юм. Энэ ушарһаа нилээд ехэ һургаал аб... ...һэн. Архидалга үсөөрөө, нийтын ажалда хабаадалга ...тэй болоо.

...хааминай Дүтэлүүр, Загарайн Шабар тосхонуудай һуу... ...он болбосон түхэлтэй, гэмтэ ушаралгүй, гоё һайхан тү... ...й нютаг гүүлэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ ...хамтаараа хэлсээд, хүсэеэ элсүүлнэ.

...гэрһэн жэл хахадай туршада республикымнай һуурин ...нуудаар хүдөөгэй олон мянган хүн зониие элсүүлһэн ...а гаран суглаан боложо үнгэрөө. Инмэ суглаанууд илан... ...Баргажанай, Бэшүүрэй, Загарайн, Захааминай, Сэлэн... ...аймагуудта заншаа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Суглаануу... ...зүбшэн хэлсэдэг асуудалнууд үргэн болоо. СССР-эй, ...АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл, һуу... ...тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо асуудалнуудһаа ...эд, нийтын гурим сахиха, гэр бүлынхидэй харилсаан ...гэр—элдэб олон асуудал олоной зүбшэлгэдэ табигдажа, ...о шиидхэбэреэ олодог байна.

Нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд нимэ суглаануудые ...элгэдэ анхаралаа хандуулжа, һайнаар, аша үрэтэй... ...үнгэргэдэг болоо. Хүн зониие суглаанда зарлаха, хэ... ...дана болохоб, ямар асуудал зүбшэхэб—эдэ бүгэдэ хүн ...эртээнһээ мэдээсэгдэдэг, хэлэгдэдэг юм. Ингэжэ бэ... ...эл һайнтайгаар үнгэргэгдэһэн суглаанууд эдэбхитэйгээр ...гүй яаха һэм. Республика дотор һүүлэй жэл хахадай ...да үнгэргэгдэһэн мянга гаран суглаан дээрэ 2 мянга ...асуудал хэлсэгдэжэ, 7 мянга гаран хүн үгэ хэлээ. ...манай һүүлээр эрхэтэдэй хэлэһэн шүүмжэлэл болон ду... ...нуудые хүсэндэнь хүргэхэ гээшэ нютагай Соведүүдэй ...а уялга.

Энэ талаар Прибайкалиин, Загарайн, Захааминай айма... ...н нютагай Соведүүд һайн жэшээ харуулна. Гэбэл хү... ...й һуурин зоной суглаануудай шиидхэбэреэр нютагай ...зөөреэр, хүсөөр Ильинскэ тубсанаторидо клуб бариг... Горячинск тосхоной нютагай һургуулиин мэдэлдэ шэнэ ...тэжэ, һурагшад нэгэ халаанда һураха аргатай болоо. ...рэй, Зэдын аймагуудай нютагай зоной хүсөөр һуурин ...нууд ногооруулагдаа, үйлсэ гудамжанууд, хүүргэ, хар... ...д заһабарилагдаһан, шэнэлэгдэһэн байха юм. Мүн нии... ...гурим сахиха, ажалай журам бэхижүүлхэ талаар хүмүү... ...ын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Суглаанууд дээрэ парти, правительствын гаргаһан тог... ...нууд, хуулинууд, шэнэ заабаринууд арад зондо тайлба... ...гдажа, ойлгуулагдажа үгтэнэ. Энээн дээрэһээ харахада, ...зоной хамтын суглаан ехэ үүргэтэй, үрэ ехэтэй хэм... ...бүүлгэ мүн гэжэ мэдэрэгдэхэ болоно. Тиимэһээ тэрэниие ...элгэдэ харюусалгатайгаар хандаха эрилтэ табигдана.

Энэ зуура, зарим нютагууд та энэ талаар горитойхон ду... ...нуудан байһые республикымнай Верховно Соведэй Пре... ...ум заажа үгөө. Инмэ суглаан зарим аймагуудта үсөөн ...о, шухала хэрэгтэй асуудалнууд табигданагүй, муугаар ...гдэнэ, суглаанай абаһан шиидхэбэриие бэелүүлхын ту... ...хидхэлэй зохихо хүдэлмэри ябуулагданагүй гэхэшэлэи. ...дутуу дунданууды хараадаа абажа, хүдөөгэй һуурин ...й хамтын суглаае нийтын, гүрэнэй хэрэг эрхилэлгэдэ оло... ...ые хабаадуулха эмхидхэлы, элсүүлхы хүсэн болгохо шу... Энээндэ партийна, советскэ органууд опсо анхаралаа ...улха бэзэ гэжэ найдагдана.

Тэжээл бэлэдхэлгын ябаса шалганабди

УРДЫНГАА АМЖАЛТААР ДАШУУРААД...

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай томохон аймагуудай нэгэн болохо Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозууд бүхы 16,5 мянган гектар сабшалан дээрэһээ хамтадаа 272 мянга гаран центнер үбһэ хуряажа абаһан байгаа. Энэ бүхы үбһэ тэжээлээ үхэр малдаа яһала бардамаар эдюулжэ, һайн ондо оруулһан, мяха, һүшье горитой абаһан.

Хэнэйшье мэдэһээр, тэрэ гэһэнһээ хойшо аймагай ажахынуудта адууһа малынь зарим тэды олошороо, илангаяа хонидынь нилээд олон болоо. Эгээл тиимэһээ эдэ бүхы адууһа малаа үбһэ тэжээлээр бардам хүрэхөөр хангахын түлөө нёдондонойхиһоо һурагүй ехэ тэжээл бэлэдхэхэ ёһотой болоно.

Энээниие ажахынуудай, аймагайшье хүтэлбэрилхы зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд һайн ойлгожо байна. Мүн энэ жэлдэ сабшалангыншье нёдондонойхиһоо бага болонхой. Юуб гэхэдэ, горитойхон сабшалангаа тусгаар һайжаруулагдаһан бэлшээри болгоо, зариманда малдэ ногоон тэжээл болгохоор зелёнко тариһан байна. Тэрэнһээ гадна, энэ хабарһаа хойшо аймаг дотор хура бороо мүртэй ороогүй, сабшалангай ногооной гарасашье муушаг.

Имэ байдалай тохёолдоод байхада, үбһэ шадаал һаа ехээр хуряажа абахын тула аймагай ажахынууд бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдые хэрэглэхэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ эртэнһээ жэншэдэгүй һайнаар бэлдэхэ аабза гэжэ һанахаар һэн.

Һаяшаг манай шалгалтын бригада аймагай ажахынуудай сабшалан дээгүүр ябажа хараа. Горитойхон сабшалан ган гасуурта дайрагдажа, мүнөө ногоониинь үшөөл набтар байһаар. «Һая наашыншье иимэ ганда дайрагдаагүйбди» гэжэ эндэхи үбгэд хөөрэлдэнэ. Нээрээшье, «Одон», «Эрдэм», «Авангард», Суулгын совхозуудай сабшалангай ургаса нёдондонойхиһоо жэшээгүй муу.

Хэды имэ бэрхэтэй байдалай тохёолдобошье, аймагай колхоз, совхозуудай ажалшад нёдондонойхиһоо бага бэшэ үбһэ хуряажа абахын тула бүхы арга боломжые хэрэглэхээр хараална. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, үбһэ хуряалгаяа эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ зорилготой. Илангаяа урдань сабшагдадаггүй намаг газарай үбһэ һогооборишье үлөөнгүй, хуу гараар сабшаха юм.

Олон жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахада, богони болзор, соо, һайн шанартайгаар үбһэ ехээр абахын тула машина, техникые һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ гээшэ шиидхэхы удха шанартай.

Гэхэтэй хамта, Мухар-Шэбэрэй аймагай олонхи ажахынууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдэлхэ оньһон техникээ хаһа сагтань эрхим шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэ хайхарамжа багатайгаар хандаа гэжэ хэлэхэ ушартай.

Үнэндөө шалгажа үзэхэдэ, «Заганский» колхозой тракторай 3 агрегат үбһэ сабшана. Ногооной гурил бэлэдхэхэ АМВ-0,4 түхэлэй агрегат үдэр һүнигүй хүдэлнэ,— гэжэ колхозой главна агроном С. В. Хамниганов хэлэнэ.

— Агрегадууд сабшалан дээрэ гарахыншье гараа, теэд тэдэмнай эбдэржэ урагшаа ябанагүй. Би колхоздоо 40 жэлдэ механизатораар хүдэлнэб. Иимэ муу бэлэдхэлтэйгээр үбһэндэ хэзээдэшье ородоггүй һэмди. Бүри үбһэ сабшаха болотор нэгэшье хүн косилкын хажууда ошоогүй. Ядахадаа һургуулиин һурагшадые суглуулжа, найман косилка арай хуры заһабарилаа болоо һэмди. Тиимэһээл эдэмнай мүнөө эбдэржэ урагшаа ябанагүй ха юм. Үбһэ сомохо зургаан оньһон түхеэрэлгэтэйбди. Тэдэмнай заһагдажа эхилээшьегүй. Колхозой инженер тэдээндэ хэрэгтэй запасной часть бэдэржэ, үдэрһөө үдэртэ иишэ тиишээ гүйлгэнэ, үрэшье гаранагүй, — гэжэ колхозой механик Г. П. Ревенский хэлэнэ.

— Хабарай тарилгын һүүлдэ олонхи хүн зомнай малай байра барилгада хүдэлөө, тиигэжэ техникэ заһабарилгамнай зарим тэды гэдэргэ татагдаа гээшэ. Косилка, тармуур гэхэ мэтэ техникые суглуулхада бараг ааб даа. Тэдэмнай ойрын нэгэ-хоёр үдэр соо хуу бэлэн болохо, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ В. И. Петров һанаа амараар хэлэнэ.

Гансашье техникэнь бэшэ, мүн сенаж, силос дараха нүхэ, траншейнүүдынь бэлдэгдээгүй. Нёдондо колхоздо. хэгдэһэн тус тустаа 150 тонно сенажай багтаха траншейнь мүнөө хүрэтэр сэбэрлэгдээгүй, ханалагдаагүй байһаар. Сенаж хушаха тусхай полиэтиленовэ плёнкошье худалдагдажа абтаагүй. Тиихэдэ энэ жэлдэ колхоздо хэды шэнээн сенаж, силосэй дарагдахыень ажахын хүтэлбэрилэгшэд үшөө хүсэд мэдээгүй байна.

Байһал нимэрхүү байдал аймагай бусадшье хэдэн ажахынуудта үзэгдэнэ. «Знамя Ленина», «Путь Ленина», «Коммунизм» колхозуудта тус тустань хэды шэнээн сенаж дарагдахаб гэжэ тодорхой түсэб табигдаагүй. Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб табихадаа, аймагай хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэд тэрээн соогоо сенаж бэлэдхэхэ түсэб хараалхаяа огтолон мартажархиһан байгаа бшуу. Мүнөө шэнэ түрүү арга хэрэглэжэ, эрхим шанартай тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ зорилгын табигдажа байхада, сенаж дараха тухай мартажархёод һуухань даншье эшхэбтэр лэ. Эгээл энээнһээ боложо, «Коммунизм» колхоздо сенаж дараха нэгэшье нүхэн, траншей бэлдэгдээгүй байна ха юм.

— Бидэ энэ жэлдэ сенаж дарахаяашье мэдэнэгүйбди. Сенажда дараха ногооншье сабшалан дээрэмнай ургаагүй, — гэжэ «Путь Ленина» колхозой агроном Г. В. Еманакова хашалгүйгөөр харюусана.

Тэрэшэлэн энэ колхоздо үбһэндэ орохо сагай тулажа ерээд байхада, нэгэшье косилкань бэлэн бэшэ, тракторай тармуур, тармаһан үбһэ суглуулха, һүрилхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдынь һаял заһабарилагдажа эхилээ. Илангаяа запасной деталь частьнуудаи дутамаг дээрэһээ заһабарилгань урагшаа ябанагүй.

Эдэ бүгэдэһөө харахада, аймагай зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд үнгэрһэн жэлэйнгээ амжалтада дашуураад, даншье һанаа амар һуужа, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын эхилхэдэ, техникэ, зэмсэгүүдээ бэлэн болгоогүй, алга байһаар дээрээ ортобо гээшэ. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ жэгдэрэн, эмхитэй һайнаар орохын тула бүхы хэмжээ абаха саг ерээ.

М. МУНКУЕВ,
республикын Хүдөө ажахын министерствын ахалагша инженер;

Г. МАШКОВИЧ,
республикын үрэһэнэй гүрэнэй инспекциин главна агроном;

М. ХЕНЗЫХЕНОВ,
«Правда Бурятии» газетын корр.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

А. Н. КОСЫГИНАЙ УУЛЗАЛГА

Сомалиин Верховно революционно соведэй вице-президент, ороноо хамгаалгын хэрэгүүдээр гүрэнэй секретарь, национальна армиин командалагша, бригадна генерал Мохамед Али Самантартай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин июлиин 17-до Кремль соо уулзаа. Самантар СССР-эй Оборонын министрэй уряалаар Москва ерэһэн байна.

А. Н. Косыгин Мохамед Али Самантар хоёрой хоорондо хани ёһоной хөөрэлдөөн боложо, совет-сомалиин харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд хаража үзэгдөө.

СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко. генерал-полковник Н. В. Огарков, Сомалиин Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ахмед Мухамед Аден хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

КУБАНИИН ХАРГЫНУУДААР ТАРЯА ШЭРЭЛГЭ

КРАСНОДАР. (ТАСС-ай корр.). Ехэ бороогой ороһоной һүүлээр Кубаниин тала дээгүүр июлиин 17-до дахяад наран шаража ороо. Эдеэшэһэн шэниисын полинууд дээрэ хэдэн арбаад мянган жатка болон комбайнууд хүдэлнэ. Азов шадарай, Таманска хахад аралай, хада шадарай ба хойто районуудай таряашад ороохото таряагаа хадажа сохино. Бүхы Кубань таряа хадалгаяа эхилээ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө мүрысэгшэд ургаса хуряалгын үедэ бүри олон болоно. Усть-Лабинска районой «Кубань» колхозой түрүүшүүлэй дунда комбайнер Алексей Дупенкын нэрэ дурдагдана. Тэрэ «Колос» гэжэ комбайниие жолоодоходоо, үдэр бүхэндэ 30 гектарай шэниисын ургаса хуряажа, 1.000 үлүүтэй центнер таряа сохино.

Хэдэн мянган автомашинанууд, ашаа ехээр тээһэн автопоезднууд таһалгаряагүйгөөр гүйлдэжэ, шэнэ ургасын таряа элеваторнуудта абаашана.

— 65 мянган тонно таряа районой колхозууд ба совхозууд гүрэндэ худалдаад байна, — гээд Тимошевскэ райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. В. Петрковский ТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ, — үдэр бүхэндэ 600—700 автомобиль шэниисэ зөөнэ, тэдэнэй олонхинь таряа зөөдэг автопоезднууд юм. Тэдэнэй ашаа буулгахын тулада хүсэтэ механизмууд нэмэжэ тодхогдонхой. Бүхы элеваторнууд, тушаан абадаг пунктнууд түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлдэг болонхой. Түргэнөөр хэмжээ абадаг штабууд, диспетчерскэ пунктнууд хүдэлнэ.

Гүрэндэ таряа худалдалга үргэлжэлһөөр.

ЭРИД ШУУД БУРУУШААЛГА

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ соо нигэжэ хэлэгдэнэ. Хойто Вьетнамай хэдэ хэдэн провинциин хүн зон олонтой районуудые американ самолёдууд июлиин 15-да бомбодоо. Куангбинь провинциие, Виньлинь шадарай нютагуудые добтолгодо «В-52» гэжэ самолёдууд хабаадалсаһан байха юм. Кунгбинь провинциин эрье шадарай нютагуудые американ флодой корабльнууд буудаа. Бомбодолго ба буудалгаһаа уламжалан, энгэй зоной дундаһаа алуулһан, шархатаһан хүнүүд бии. Хэдэн олон байрын гэр, арадай ажахын барилганууд, соёлой центрнүүд һандаргагдаа.

ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа США-гай зонхилхы этэгээдүүдэй эдэ гэмтэ муухай сэрэгэй ябуулгануудые эрид шууд буруушаана, элишэлнэ, Хойто Вьетнамые бомбодолгые ба буудалгые, тэрэнэй портнуудта минэ табилгые ба хүреэлэлгые, тэрэшэлэн Вьетнамай Демократическа Республикын бүрин эрхэ ба аюулгүй байдалда харша бусад бүхы ябуулгануудые дары болюулха эрилтэ хэнэ гээд, мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэн байна.

Национальна суглаанай делегаци бусаба

УЛААН БААТАР. (ТАСС). Франциин Национальна суглаанай түрүүлэгшын орлогшо Э. Клодиус-Пети толгойлогшотой Национальна суглаанай делегаци июлиин 17-до МНР-һээ бусаба. МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай уряалаар делегаци неделиин турша соо МНР-тэ аяншалаа.

КПЧ-гэй делегаци Сиридэ айлшалаа

ДАМАСК. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, секретарь Василь Биляк түрүүтэй Чехословакиин партийна делегаци Сиридэ аяншалаа. Араб социалис дэбжэлтын партиин хүтэлбэрилэгшэдтэй делегациин хэлсээ хэһэнэй һүүлээр хамтын коммюникэдэ гар табигдаһан байна.

Араб оронуудта эсэргүүгээр Израилиин хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгые КПЧ-гэй делегаци эрид шууд буруушаагаа, Палестинын араб арадые хүсэдөөр дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ. Араб оронуудай нэгэдэл, тэрэшэлэн социалис оронуудтай тэдэнэй харилсаа холбоо бэхижүүлгэ Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, араб арадай социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ илалта туйлаха гол эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ хоёр тала тэмдэглээ.

...АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

...НГОЛОЙ Д. НАЦАГДОРЖЫН НЭРЭМЖЭТЭ ГҮРЭНЭЙ ...АМЫН ТЕАТРАЙ КОЛЛЕКТИВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын ажалшадые МНР-эй театральна ис...стватай һайнаар танилсуулһанайнь, совет, монгол ...дуудай аха дүүгэй хани барисаа бэхижүүлхэ хэрэг... ехэ хубитаяа оруулһанайнь түлөө **Монголой Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ гүрэнэй драмын театрай коллек...**ые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиу...й **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1972 оной июлиин 17.

...АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

...НГОЛОЙ Д. НАЦАГДОРЖЫН НЭРЭМЖЭТЭ ГҮРЭНЭЙ ...АМЫН ТЕАТРАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

МНР-эй театральна ис...стватай республикын ...алшадые танилсуулха ...аар ехэ ажал ябуулһа...нь, үндэр шадабаритай ...һанайнь түлөө Буряа...й АССР-эй Верховно Со...дэй Президиумэй **Хүндэ...**лэй **грамотаар** нимэ хү...үдые шагнаха:

Бадмажавын **Лоовой** — театрай уран һайханай хүтэлбэрилэгшые.

Зундын **Пурэв** — артистые.

Лувсанбалдангиин **Лувсан** — артистые.

Совдын **Дамдин** — артистые.

Сэвжидийн **Сэлээнгэ** — артисткые.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1972 оной июлиин 17.

МОНГОЛ АЙЛШАДАЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ ЗҮЖЭГ

МНР-эй Д. Нацагдоржын нэрэмжэтэ гүрэнэй драмтеатрай коллектив манай республика гастрольдо ерэжэ, хоёр долоон хоногой турша соо һонирхолтой зүжэгүүдые харуулаа.

Уржа үдэшэ Улаан-Үдын оперо, баледэй гүрэнэй театр соо хүн зон олооро сугларжа, аха дүү монгол арадай оюун бэлигтэнэй табиһан һүүлшын зүжэг — «Эдип хааниие» хараба.

Эртэ урда сагай грек арадай хаан Эдип гэдэгэй хуби заяан тухай хөөрэһэн тус зүжэг (режиссёрынь Батбаяр) манай театрай сценэ дээрэ хоёр дахин табигдаа. Залуу мэргэжэлтэ Батбаярай найруулгаар Монгол орондо түрүүшынхеэ табигдаһан «Эдип хаан» оройдоо таба дахин табигдаа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров КПСС-эй областной комитедэй бюрогой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө МНР-эй драмтеатрай коллективые амаршалжа, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота Монголой драмтеатрай коллективтэ барюулаа.

Буряадай АССР-эй культурын министр П. Н. Нимаев, гүрэнэй ород, буряад драмын театрнуудай түлөөлэгшэд болон бусад амаршалгын адрес, бэлэгүүдые айлшадтаа барюулба.

В. ТОКТОХОЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МНР-эй Д. Нацагдоржын нэрэмжэ... театрай директор Таяда Буряадай АССР-эй Верхов... Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота барюу...гдажа байна. С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

СОВХОЗУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Үсэгэлдэр, июлиин 18-да, Улаан-Үдэ хотодо КПСС-эй областной комитет, БурАССР-эй Министрнүүдэй Совет республикын совхозуудай директорнүүдэй, главна зоотехнигүүд болон главна ветеринарна врачнуудай зүблөө үнгэргэбэ. Энэ зүблөөн хүдөө ажахын хүтэлбэриие шэнэдхэн хубилгаһанай удаа түрүүшынхеэ зарлагдаа. Зүблөөе республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ **Н. Б. Пивоваров** хүтэлбэрилээ.

Совхозуудай мүнөө үедэ бэелүүлжэ байһан ажал ба саашанхи зорилгонууд тухай элидхэл совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй начальник **Г. П. Тюменцев** хээ.

Удаань совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй начальнигай орлогшо **В. Б. Лыкшитов**, тоо бүридхэлэй ба финансын таһагай начальник **А. И. Кузьмин** гэгшэд үгэ хэлэжэ, совхозуудта барилга хэхэ, мүнгэ зөөри зүбөөр гаргашалха асуудалнуудта анхараа.

Ноохо гүрэндэ худалдалгада бии байгаа дутагдалнууд, илангаяа ноосоной шанар тухай Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшые бэлэдхэлэй талаар орлогшо **М. П. Песков** хөөрэжэ үгөө. ВДНХ-да хабаадаха шэнэ гурим тушаа Хүдөө ажахын министерствын пропагандын таһагые даагша **Л. М. Герасимова** хэлээ.

Һүүлээрнь хэдэн аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управленинүүдэй начальнигууд үгэ хэлэһэн байна. Зүблөөндэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИ БА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН

ЭМХИДХЭЖЭ ШАДААД БАЙХАДА...

«Социалис мүрысөө эмхидхэлгые саашадань hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гарамсаар Зэдын аймагай колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай, аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд боложо, тус тогтоолой гүн удха шанар, мүрысөөнэй эмхидхэхы үүргэ тухай асуудалнууд зүбшэгдэжэ, тодорхой хэмжээ ябуулганууд баталагдаhан юм. Социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ ямар дутагдалнууд бииб, хаана, ямар hайшаалтай онол арга байнаб гэhэн хөөрэлдөөнүүд эдэ суглаанууд дээрэ яhала гараhан байгаа.

Социалис мүрысөөнэй үүргые дээшэлүүлжэ, хараалhан хэмжээ ябуулгануудаа бэелүүлхын тула арад зонойнгоо дунда ойлгууламжын хүдэлмэри шадамараар ябуулhан Борьёогой, «Октябрьский» совхозуудай, «Мир», «Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд үйлэдбэриингөө hалбари бүхэндэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин хүсэ элсүүлхэ талаар гэмгүй hайн дүнгүүдые харуулаа.

Энэ талаар Борьёогой совхозой партийна организациин хүдэлмэри тухай тогтомоор. Совхозой партийна, профсоюзна, комсомолой комитедүүд ажахынгаа арга боломжонуудые, нөөсые хараадаа абан, урданайнгаа дүй дүршэлhөө hайниие үйлэдбэридөө зоримгойгоор нэбтэрүүлжэ, ажахынгаа экономическа талые харалсан, хүдэлмэришэдэй арга, хүсые элсүүлээ. Эндэ социалис мүрысөөн өөсо шэглэлтэйгээр эмхидхэгдэнэ. Үйлэдбэриин hалбаринуудта ажалладаг хүнүүдые урмашуулха олон янзын арга хэрэглэгдэдэг байна. Мүрысөөнэй ябаса саг соогоо согсологдожо, хүдэлмэришэдэй дунда тунхаглагдана. Харуулан ойлгуулха аргашье hайнаар хэрэглэгдэдэг. Түрүүшүүлэй, Хүндэлэлэй, дүн харуулгын самбарнууд совхозой түб hууринда, отделенинүүдэй түбүүдтэ табигданхай, саг болзортоо бэшэгдэжэ байдаг юм.

Хэдэн жэлэй туршада мүрысөө эмхидхэлгэдэ бодото анхарал табижа, саг үргэлжын хиналтада байлгаhан, энэ хүдэлөөндэ совхозойнгоо хүдэлмэришэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа шадаhанай ашаар ажахын болон политическэ асуудалнуудаа зүбөөр, урагшатайгаар шиидхэдэг болоо.

Жэшээнь, совхозой үйлэдбэриин гол hалбари — хонин ажалые улам хүгжөөхэ тухай яhала hайн тогтоолнууд хэдэн жэл удаа абтадаг байhан. Теэд гол шугамынь — хонидой тоо толгой олошоруулха асуудал урагшагүйдэдэг hэн. Зуун эхэ хонин бүриhөө хурьга абажа тэнжээхэ мүрысөөн эмхидхэгдэжэ, тэрэнэй ябасые эли тодорхойгоор харуулан, гээгдэжэ ябаашадта түрүүшүүлэй дүршэл шадабариие хэлэн, харуулан ойлгуулжа үгэдэг болоhоной удаа 100 эхэ хонинhоо 100-hаа дээшэ хурьга абадаг хонишод жэлhээ жэлдэ олошоржо эхилhэн байгаа. Энэ жэл бүхы совхозоороо 100 эхэ хонинhоо 111 хурьга абажа, республикынгаа хонин ажалай хүгжэлтын дүн согсолдог дансада шэнэ хуудаhа нээгээ. Хонишод Д. Я. Свистунов, Т. Н. Чупышева, Ц. Б. Доржиева, Г. Л. Рабдаев гэгшэд, бүришье дээгүүр дүн харуулhан байна. Үнжэhэн тулгэнүүдые хурьгалуулhан хонишон Ж. А. Жагдоржиев 100-hаа 115 хурьга абаа юм. Залуу хонишодой мүрысөөндэ комсомол Р. Ц. Мункуева 100-hаа 117 хурьга абажа эрхимлээ. Тобшохоноор хэлэхэдэ, совхозой хонишодой дунда 1968 ондо нэгэшье «зуутан» үгы байhан hаа, мүнөө жэл 20 хүн «зуутанай» шэрээдэ зэргэлнэ.

Мүн hаалишад хоорондын мүрысөө эмхидхэжэ шадаhанай ашаар үнеэн бүриин hаам жэл бүри дээшэлээ. Совхозой түрүү hаалишан Е. И. Грудинина үнгэрhэн жэл үнеэн бүриhөө 3091 килограмм hү hааhан hаа, энэ жэл СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 3500 килограмм hаахаб гэжэ социалис уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ байна. Энэ hаалишанай дүй дүршэлые халан абаhан залуу hаалишан Н. Распопова аймагай залуушуулай дунда эрхимлэжэ ябана.

Аймагай механизаторнууд хоорондын мүрысөөндэ тракторист В. М. Горюнов, залуу тракторист Т. Изюмушкина, комбайнер Г. Г. Саттаров гэгшэд түрүүлжэ гараа hэн. Эдэ баримтануудhаа харахада, совхозой парторганизаци социалис мүрысөө ажахын hалбари бүхэндэ зохилдуулан эмхидхэжэ, ганса нэгэн түрүүшүүлэй «hуга» гарахын тула бэшэ, харин хүн болгоной ажалай бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бултанай шадабари болгон нэбтэрүүлхэ арга олгоhон байна. Энээнhээ уламжалан, совхоз hүүлэй жэлнүүдтэ гүрэнэй даалгабари, абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэдэг боложо, аймаг, республика соогоо суурида гарана.

Эндэ Борьёогой совхозой партком, профком социалис мүрысөө хүтэлбэрилхэ талаар бусад ажахынуудай партийна организацинуудhаа онсо шадабари оложо шадаа гэжэ хэлэгдэбэ гээшэ. Гэхэтэй хамта, аймагай зарим ажахынуудта социалис мүрысөө бодото hайнаар эмхидхэжэ, тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, арад зоной нэрэ хүндые, урма зоригые бадарааха талаар ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 100 хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга абаhан гансал хонишон арайхан гэжэ энэ жэлдэ тодороо. Өөрэй, «Октябрьский», «Заречный», Торииин совхозуудта «зуутан» хонишод тон үсөөн байhаар. Эдэ ажахынуудай партийна, профсоюзай комитедүүд 5—7 «зуутантай» болобошье, тэдэнэйнгээ дүй дүршэлые бултанай шадабари болгохын тула бодото hайн мүрысөө эмхидхэжэ шаданагүй.

Олзо оршо ехэтэй хонин hүрэг үсхэбэрилдэг манай аймагай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ hалбариингаа хүгжэлтые жэлhээ жэл бүри шэнэ шатада гаргадаг болохын тула социалис мүрысөөнэй эршэ, оншые шангадхаха ёhотой. Социалис мүрысөөнэй дэлисые үргэдхэжэ, залуу малшад, таряашад, механизаторнуудые энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулха, залуушуул хоорондын мүрысөөнэй гуримые тэдэнэй дүршэл шадабариин зэргээр хараалжа, урмашуулха шухала. Энээн тушаа «Коммунизм» колхозой комсомолой эмхи үүсхэл гаргажа, үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ олон залуушуулые хурьга абахаар эльгээгээ hэн. Эдэнэй үүсхэлээр аймаг дотор 400 гаран комсомол залуушуул хонин ажал дээрэ эльгээгдэжэ, тэдэнэй наймань «зуутанай» тоодо оролсоо. Гушан залуу хонишод комсомолой райкомой путевкоор аха дүү Монгол орондо аяншалжа ерээ. Эдэ мэтын, бусадшье олон янзын урмашуулгын хэмжээнүүдые хэрэглэжэ, үг залгаха залуушуулые үйлэдбэридэ олоор хабаадуулжа, тэдэнэй хоорондо социалис мүрысөө үргэдхэхэ шухала.

СССР-эй тогтоhоор 50 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын тула аймагаймнай хонишод социалис мүрысөөгөө улам үргэдхэнэ. Энэ мүрысөөндэ борьёогойхидой дүршэл hайшаалтай.

В. ГАРМАЕВ,
КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша.

СҮҮДХЫН—14 ТОННО НОГООНОЙ ГУРИЛ

hаяхан ороhон бороогой hүүлээр Ахалигай сабшалан гэнтэ hайжарhандал hэргэжэ, hулахан hэбшээндэ миралзан долгилно. Улам саашань шэртэхэдэмнай, тусхай түхеэрэлгэтэй «Беларусь» тракторнууд надхажа байhан ногоо сабшаhаар хэршээд тракторай тэргэдэ тухагүй ашана. Хэршэгдэhэн сэл хүхэ үбhэ тэргынгээ дүүрэтэр тээhэн «Беларусь» тракторнууд ногооной гурил гаргадаг «АВМ-0,4» түхэлэй агрегат тээшэ яаралтайхан hубарилдан ошонод.

Нёдондо «Сибиряк» колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ниитынгээ хони, мал шэмэтэ тэжээлээр хангахын тула ногооной гурил татаха оньhожоруулагдамал агрегат эндэ тодхоhон юм. Харин байгша ондо эндээ үшөө нэгэ шэнэ түхэлэй «ОГМ-8» агрегат hуулгажа, зуугаад шахуу дүрбэлжэн метр, уужам салуу ехэ дал барижа ашаглаhан байна. Тиигэжэ мүнөө энэ агрегадуудай гаргаhан ногооной гурил тэрэ дороо мэшээглэгдэжэ, дал соо тусхай түхеэрэлгээр hалхитуулан хатаагдана.

— Энэ агрегаднай сүүдхэдээ хоёр халаанда хүдэлгэгдэжэ, хоёр янзын гурил гаргана. Мүнөө агрегадуудынай hаадгүй хүдэлгэгдэжэ, сүүдхын 14 тонно ногооной гурил татана. Бүхы ажалнай оньhон аргаар хэгдэжэ, нёдондонойхиhоо жэшээлэшэгүй хүнгэн болоо — гээд, агрегадай начальник Алексей Степанович Елшин хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, ажалынь эндэ hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Бүхы машина, оньhон түхеэрэлгэнүүдынь hаадгүй хүдэлгэгдэнэ. Энэ агрегадуудта ажаллагшадай мэдүүлhэнэй ёhоор, байгша ондо ногооной гурил татажа бэлэдхэхээр хараалагдаhан түсэбөө лаб үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ Ахалигай үбhэшэд тэжээл бэлэдхэлгээ түргэн саг соо hайн шанартайгаар ябуулхын түлөө бүхы хүсөө элсүүлэн ажалланад.

К. ГАБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Түнхэнэй аймаг.

ФОТОРЕПОРТА

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. ...регадай начальник А. ...шин. 2. Түрүү машинист ... Шехин.

Авторай ф...

„МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН" ГЭhЭН КОНКУРСДО

„ТАЛАДАЛ ГАРАХАДАА, СЭДЬХЭЛНИ АМАРДАГ"

МҮНӨӨ hанахада, 1949 оной хабар байгаа hэн хаш.

Ушхайта тосхоной хүн зон аймшагтай мэдээсэл дуулаад, ухаа алдан сошошобо гэхэ.

— Сэнгын Даша трактор доро орошоо гэлсэнэ.

— Юу хэлээ гээшэбта? Үсэглэдэр хада ирзайса энеэжэ ябаа hэмнай.

— Үгы, энэ үдэр тиимэ юумэ болоо юм ха.

— Амиды юм гү даа, али?..

— Амидыл гэлсэнэ. Самолёдоор Улаан-Үдэ абаашаа. Амиды мэндэ үлэхэ юм гү даа, али үгы гү, мэдэгдэнэгүй.

— Яаhанш бузар юм гээшэб даа! Хүнэй ганса хүбүүн аад...

— Трактораймгаа ябууд дунда юугээ хээ юм? Тиигэжэл ябатараа, СТЗ-эйн томо мөөр доро орошоо гэнэ.

— Тиимэ, тиимэ, тракторынь үндэгэд гээд, дээгүүрнь гарашоо юм ха.

1.

Тэрэл зунинь Ушхайтын хүбүүн Рыгзенбал Шагдаров айл боложо, ехэшье бэшэхэн гэр соогоо сайлалга хэбэ. Басага хүргэжэ ерэhэн худанар бараг hайн «ама халанхай», бардам шангаар хөөрэлдэнэ. Духаряашье ябажал байна.

Рыгзенбал газаа гарана, ороно. Тиихэ hамбаандаа нүхэд хүбүүдтээ шэбэнэнэ:

— Энэ юрэдөө Дашамнай яашоо гээшэб? Уряалтай хүн аад, ерэнэгүйл.

Хэншьеб тэндэ hанааень амаруулна:

— Ерэнэ ааб даа.

Тииhээр байтар, хаанашьеб гудамжын нүгөө тээ юунэйшьеб хахинаха дуулдаба. Тамхилжа байhан хүбүүд харанхы руу баяртайгаар шэртэбэ:

— Одоошье Цынгуёомнай наашаа аахилба.

Уданшьегүй таягай хахинахань улам дүтэлhөөр, Даша хүбүүн хорёодо тулажа ерэбэ. Гартаа хоёр таягтай. Хүхюугээр миhэрнэ:

— Оро бодогүй унташаhан байбалби.

Рыгзенбал гүйжэ гараад, Дашые hугадан, гэртэ оруулха зуураа, аалихан гэмэрнэ:

— Ямар hонин хүмши? Нүхэрни гэжэ hанаагүй гээшэ гүш? Юундэ эртэ ерээгүйбши?

Гэртэ Дашын ороходо, хүнүүд дарья табиhдаба:

— Даша ерээ! Даша ерээ!

— Наашаа hуу!

— Бараг гүш?

— Хүбүүе худанар танихагүй hэн хойноо hэмээхэн асууна:

— Үнөөхи трактор доро ородог хүбүүмнай гү?

— Бурха-ан! Тракторта даруулаад, амиды үлэхэ гээшэмнайш!..

«Ама халаhан» хэншьеб ойлгомторгүйгөөр асуужархиба:

— Мүнөө, мүнөө тракторта дүтэшье ошохоёо болёо ёhотойш даа?

Даша улагад гэбэ:

— Юундэ? Хүлэйнгөө эдэгэхэдэ трактортаа дахин hуухалби.

Тэндэ hууhан хүнүүд гайхангяар хүбүүн тээшэ шэртэн байгаа hэн.

2.

ДАША Цынгуев тиигэжэ 1949 оной хабар аюулда ороhон юм. Теэд хүбүүнэй нэтэрүүе хүнүүд мүнөөшье хүрэтэр гайхадаг. Эрэмдэг бэетэй болоо гэжэ хэлсүүлhэн Дашань тэрэл намартаа булад хүлэгэй жолооё дахин адхажа эхилhэн.

Хара багаhаа ажал хэhэн хүбүүнэй намтар тиимэшье баян бэшэ ааб даа. Хүбшэhөө эхитэй. Элхи голой эрьедэ түрөө. Тиигээд hүүлдэнь Хэжэнгэ ошоо.

Арбан зургаан наhаяа хүсөөгүй ябахадаа, «Комсомол» колхозой түрүүлэгшэ Цырен Эрдынеевэй боожошон болоо hэн. Тиихэ үедэ мүнөөнэйхидэл адли машина үгы hааб даа. Түрүүлэгшын мори эдеэлүүлээд, уhалаад, рессортой тэргыень ходо тоhодоод, дарагар байлгадаг хүбүүндэ хүнүүд дуратай hэн.

Буряад хүлэгэй жолоошоной мэргэжэлтэй болохынгоо урда Даша Цынгуев ямар ажал хээгүйб даа! Сабшаланшье уhалаа, морин анзаhаар газаршье хахалаа, колхозой урдаа хараха ха жууршадай нэгэн ябаа.

...Нэгэтэ хабар Даша хүбүүн Сэнгэ эсэгэтээ сабшалан уhалхаяа гараба ха. Хэдэн хоногой эжынь хэжэгтэнхэй хэбтээшье hаа, тэрэ хоёроо эльгээбэ. Орон дээрээ үндэгэд гээд, аалихан дуугарба:

— Сэнгэ-аа! Эрэ хүн ха юмши. Нэгэ шүлэ ууха мяха олохогүй хүн гүш? Шүлэл, уугаа hаа, hайн байгаа.

Сэнгэ үбгэн юушье дуугарбагүй. Дайнай hүүлэй үеын хохи хабар hааб даа. Таряа, талхан, мяхан тон хомор бэлэй.

Эжыгээ Даша ехэ хайрлаба. Үнинэйшье баряагүй ганса аматай буугаа абаба. Гурбан hомо хармаандаа хэбэ. Эсэгэнь хараад;

— Яахашниб энээгээр?

— Галуу буудахамни.

Хандагайтын талада гараад, эсэгэ хүбүүн хоёр Хурьгад голой уhа хэнаабаар урдахуулжа, сабшалан уhална. Хабарай наран дулааханаар нюрга шараад аятай. Жэргэмэлнүүд богонихон дуугаа татаад татаад бууна.

Эсэгэнь тамхияа гаргажа, хуурай нэгэ добуун дээрэ дабшалан hууна. Сээжэ дүүрэн агаар hорон, дороhоо амилха зуураа:

— Яагаашье намжар гоё гээшэб! Талада гарахадаа, сэдьхэлни амардаг, — гэжэ баяртайгаар хэлэнэ.

Даша хүбүүниинь урматайгаар энеэбхилэн, түрүүшын ургы амандаа зуужархинхай hууна.

Тээ үдэшэлэн тээ галуудшье дээгүүрнь субаба даа.

Бургааhан соо орожо хэбтэhэн Даша хоёр дахин буудаба. Үгы даа. Хооhон. Галууд субаhан зандаа. Гурбадахияа буудахатайнь хамта нэгэ галуун арбагад гээд, газарта унашаба.

Ехэ олзотой ерэхэдэнь, эсэгэнь ухаангүй баярлажа:

— Эжыдээ ошо! Шүлэ гаргажа үгэхэш. Бишни эндээ хонохоб, — гээд хэлэбэ.

Арба гаран модо ябагаар ябаhанаа Даша ойлгобошьегүй. Эжыдээл ярана. Түргэн! Түргэн! Эжынь шүлэ ууха дуратай. Хэжэгтээд хэбтэнэ.

Ушхайтын урдахи хүүргэдэ одоошье тулажа ерэбэ. Боро хараа таhаржа байна. Халуудашаhан Даша галуугаа газарта табяад, амархаяа hууба. Алар урдаhаа үргэлжэ ерэhэн шубууниинь гэнтэ арбагад гээд, аалиханаар ниидэшэбэ. Ай, татай! Гайхашаhан «ангуушан» хойноhоонь намнаба. Үгы даа. «Эжыдээ уулгаха шүлэниииншье» ниидэжэ ябашаба: буугай hомоной шабада зааха шархатаад, оборготоhон байгаа ха юм.

Нюдэнэйнгөө улайтар уйлаhан Даша гэртээ ерээд, бүхы гомдол, уйдхараа эжыдээ хэлэбэ. Эхэнь орон дээрээ hуугаад, энэрхы зулгы нюдөөр хүбүүгээ шэртээ hэн:

— Бү уйда, хүбүүмни! Галуунай шүлэшье уунгүй, эжышни hайн болохо. Ингэжэ hанаагаа зобохо хүбүүтэй байhамниш хүрөө! Наhан сооши... юумэ болохо. Бү сүхэрөөрэй, х...

3.

ҮНЭХӨӨРӨӨШЬЕ Даша н... сүхэрөөгүй, сухаряашьегүй.

Оборготоhон галуу үргэлжэ... үдэрhөө хойшо олон жэл... Трактор жолоодоо. hүүлдэ... аюул...

Хэжэнгэ нютагта түрүүшын түхэлэй комбайнуудай ерэхэдэ... Цынгуев нэгэндэнь hуугаа hэн. ...комбайнер, эрхим меха... гэжэ алдаршаhан Даша Н...вич Цынгуев Эхэ оро... ниислэл хотодохи вы... хоёр дахин ошоhон юм.

Дайнай хүшэр үедэ Да... гуулида hуража шадаагүй... гүйдөө. Тиибэшье Дашаhаа... уншадаг хүниие Ушхайта... хогүйт. Харнии гүрэнэй... хёолшод, ородой клас... номууд гэртэнь ябталаатай.

Нүхэр Цынгуев олон жэлэй... Хэжэнгын совхозой нэгэдэхи... ниин тракторна бригадые хүт... hэн юм. Тэрэнэй бригада ажа... хододоо түрүүлдэг hэн.

...Байгша оной июнь hара. Х... совхозой луговодуудай отрядые... бэрилэгшэ Даша Цынгуевтай... гүүртэ гэжэ газарай сабшалан... алхалнабди. Табяад онуудта р... ка соо суурхаhан Сэнгэ Нам... хүбүүн эсэгынгээ хэрэг мүнөө... жэлүүлнэ гээшэ.

— Совхоздомнай дүрбэ мян... гектар сабшалан бии юм. Тэрэ... нөө уhалагданхай. Хоёрдохёо... байнабди. Арба мянга гаран... наг шэбхэ гаргагдаа, — гэжэ Намсараевич хөөрэнэ.

Нүхэр Цынгуев мүнөө дүш... ябана. Энэ наhанайнгаа хахадые... булад хүлэгэй жолоодо үнгэрh... нөөшье луговодуудай мэдэлдэ... олон трактор, уhа бүлэдэг ста... шина бии ха юм. Тэдэнэй «зүр... хые» үнинэй механизатор Даш... гуев hайн мэдэнэ. Үнгэрhэн жэл... хын луговодууд үндэр ургаса х...

...Хуурайшаг добо дээрэ гара... ша Цынгуев дабшалан hуу... Зунай наранда нюргаяа аятай... руулан, уhалагдажа байhан с... тээшэ хараха зуураа, эсэгэдээл... аалихан гүбэрнэ:

— Таладал гарахадаа, сэ... амардаг.

Г. ДАШАБ...

Хэжэнгэ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД ДЭЭРЭ

КРАСНОЯРСКА ДАЛАЙ РУУ

ДИВНОГОРСК. Красноярска ГЭС-эй хаалта шадар Енисейн пароходствын суднануудые иишэ тиишэнь табижа байха суднануудые үргэдэг хүсэтэ түхеэрэлгэ барилгашад хабсаргажа байна. Тэрэнэй ашаглалгада үгтэхэдэ, Енисей мүрэндэ эхинhээнь адаг хүрэтэр суднанууд ябуулагдадаг болохо юм. Энэ оньhон түхеэрэлгэ Красноярска ГЭС-эй хаалтын дэргэдэ шлюзэй орондо хэгдэнэ. 2 мянган тонно хүрэтэр ашаа шэрэхэ шадалтай суднанууд болон баржанууд эндэ тусхай ташагай лифтын хүсөөр дээшэ доошоо табигдаха байна. Мүрэн соогуур тамаржа ябаhан судна эндэ уhаар дүүрэнхэй тусхай камера руу ороод, рельсээр дамжан, 30 дабхар гэртэ адли үндэртэ гараха. Энэ харгынь бүхыдөө оройдоол таби минутын саг соо гаталагдаха юм.

Энэ оньhон түхеэрэлгэ юhэдэхи табан жэл соо ашаглалгада үгтэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Красноярска ГЭС. Судна үргэхэ тусхай түхеэрэлгын барилга дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

„ЗИЛ"—ЭХЭ ОРОНДОО

Москвагай Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой коллектив... эй тогтоhоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис... нуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. 1972 ондо авто... бүтээгшэд научно-техническэ дэбжэлтые улам түргэдхэх... раална. Заводой бүхы цех, участогуудта хүдэлмэришэд е... хи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Жэлэй эхинhээ ав... нануудые хабсаргаха, шалгаха заводой гол конвейерhээ... hөө гадуур ашаанай хэдэн арбаад машинанууд буугаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводто бүтээгдэhэн ашаанай маш... оронойнгоо республиканuудта эльгээгдэхээ түмэр харгы... формонуудта ашагдаад байна.

ТАСС-ай фотохро...

СОЁЛОЙ ХОЁР ЖЭЛЭЙ ДОБТОЛГО

ТҮХЭЛ ШАРАЙНЬ ХУБИЛНА

Захааминай аймагай Санагын совхозой партийна комитедэй дарга манай газетын хүдөө бэш эгшэдэй пост эмхидхэгдээ гэжэ уншагшадтаа мэдээсээ һэмди. Энэдэ соёлой хоёр жэлэй добтолгын хэр зэргэ ябажа байһан тухай тус постын түрүүлэгшэ Сергей Хабарович САНЖИТОВАЙ корреспонденци доро толилогдобо.

ТОРОД ба хүдөө нютагуудай арад зоной һуудал байдалые тэгшэ болгохо гэһэн зорилго парти болон правительство табинхай. Энэмнай айхабтар ехэ удхашанартай хэрэг гээшэ. Хүдөөгэй тосхон, һуурин газарнуудые үеын эрилтэдэ хүрэмөөр болгохо тухэлтэй болгожо, колхозникууд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ажаллахада, амархада таатай эрхэ байдал олгохо эрилтэ энэ зорилго табина. Тосхонууд, һуурин газарнууд архитектурын, санитарна ба бусад талаараа гоё һайхан, үргэлжэ сэбэр байха ёһотой ха.

Энэ бүгэдые хараада абажа, Буряадай АССР-эй Верховно Совет 1971 ондо республика дотороо соёлой хоёр жэлэй добтолго соносхоһон байна. Энэ добтолго Буряадай автономито совет социалис республикын тохёоһоор ерэхэ жэлдэ гүйсэхэ 50 жэлэй ойдо зорюулагданхай. Республикын Верховно Соведэй тогтоолой ёһоор хоёр жэл соо хэгдэхэ хүдэлмэриин хэмжээн нютаг бүхэндэ тодорхойлогдожо, нютагай Соведүүдэй сесси дээрэ баталагдаһан байна. Имэ хүдэлмэри манай Санага нютагта баһал хэгдэжэ, ехэ юумэн хэгдэхээр хараалагдаа һэн.

Санага — манай республикын холын нютагуудай нэгэн. Эндэ гол түлэб эбэртэ бодо мал үсхэбэрилдэг шэглэлтэй томо совхозой түб һуурин оршодог. Тосхондо дунда һургуули, соёлой байшан, хоёр библиотекэ (хүнэй ба һургуулиин), хүүгэдэй хүгжэмэй һургуули, 25 оротой больница, 32 хүнэй нэгэ доро эдеэлхэ аргатай столово, радиоузелтай хэлхэе холбооной отделени, метеорологическа станци болон бусад эмхи зургаанууд бии. 1971 ондо 50 үхибүүнэй байрлаха хүүгэдэй саад нээгдэһэн байна. Тэндэ гол түлэб совхозой малшадай үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Холын малшадай аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлхын тула һаяхан тус саадта үхибүүдые саг үргэлжэ байлгаха нэгэ группа эмхидхэгдээ.

Нютагтамнай хамтадаа 2000 гаран хүн ажаһуудаг юм. Тэдэнэй дунда дээдэ, тусхай дунда һургуули дүүргэһэн 80 мэргэжэлтэ тоологдоно. Тиихэдэ юрэнхы эрдэмэй дунда һургуули дүүргэһэн 40 гаран залуушуул совхоздо, тосхоной эмхи зургаануудта ажалладаг гээшэ. Энэмнай ехэ хүсэн, нютагай зоной үрдаа хаража ябаха хүнүүд болоно бшуу. Тиимэһээ тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые, эрмэлзэл оролдолгые саг болзортонь дэмжэжэ, бүтээсэ ехэтэй ажалда зорюулха, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха гээшэ нютагай Соведэй нангин уялгануудай нэгэн болоно. Энэ асуудалаар горитой ажал ябуулагдадаг гээшэ. Багшанар, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба бусад сомоной Соведэй хүдэлмэридэ, соёлой хоёр жэлэй добтолгодо эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ниилээд ехэ ажал хэгдэһэн байна. Эндэ үйлэдбэриин, соёл-гэгээрэлэй, ажаһуудалай шэнэ барилганууд олоор бодхоогдоо. ...да һургуулиин шэнэ байшан, магазинууд баригдаа һэн. Совхозой адууһа малай байрануудта малшадай ажаһуу... олон тоото гэрнүүд шэнээр баригдаа. Тосхондомнай хүдэлмэришэд, алба хаагшадай өөһэдынь хүсөөр хэдэн арбаад байшангууд ербылдэн бодоо.

Санагын дунда һургуулиин дэргэдэ 60 һурагшын байрлаха интернат баригдажа, нёдондо ашаглалгада оруулагдаа. Тэрээн соо Санагын, Далахайн совхозуудай малшадай үхибүүд байрлана. Тиигэжэ манай ерээдүйн халаан—үхибүүдэй эрдэмэй үндэһэ һуури эрхимээр шудалха һайн эрхэ байдал олгогдоо.

Тосхоноймнай соёлой байшангай гэр һаяшаг баригдаһан байбашье, мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр бэшэ—даншье һаа багтаамжа багатай байгаа. Тиимэһээ соёлой шэнэ байшан бодхоохо гэһэн шиидхэбэри абтаад, энэ хүдэлмэри эхилэнхэй. Манай совхозые шефтээ абаһан Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай капитальна барилгын управлениин хүдэлмэришэд тэрэнэй барилгые эрхилнэ. Богонихон болзорто соёлой байшангай фундамент шудхагдаад, мүнөө ханануудынь баригдажа байна. Энэмнай 400 хүнэй һууритай, спортын залтай байха юм. Республикын 50 жэлэй ойн һайндэрые соёлойнгоо шэнэ байшан соо тэмдэглэхэ зорилготойбди. Барилгашадай хүдэлмэриие бригадир С. Г. Лещенко, прораб В. Б. Бардаханов гэгшэд шадамар һайнаар эмхидхэн ударидана гэжэ тэмдэглэмээр.

Сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй байшан шулуугаар баригдаад, һаядаа дүүргэгдэхэ болоо. Тэрэ байшан соо 10 мянга гаран номтой, 600-гаад уншагшатай хүдөөгэй библиотекэ байрлаха юм. Мүн уншалгын үргэн ехэ, һаруул зал байхаар хараалагданхай.

Мүнөө 15 хүнэй багтаамжатай гостиница, 20 хүнэй нэгэ доро угааха аргатай ниитын бани тосхондо баригдажа байна. 2—2 квартиратай байрын хоёр гэрэй барилга һаяар эхилэгдэхэ. Захааминай госпромхозой Санагын участогай, ой модоной ажахын коллективүүд баһал шэнэ барилгануудые эрхилнэ.

Совхозой хүдэлмэришэд ба тосхоной алба хаагшад өөһэдтөө 700-гаад дүрбэлжэн метр талмайтай 14 шэнэ гэр барижа байна. Шэнэ гэрнүүдые баригшадай дунда механизаторнууд П. Дылыков, Д-Н. Бабалаев, Б. Норбоев, малшад Б. Цынгенова, Г. Гармаев болон бусад бии. Гуша гаран бүлэ энэ хабартаа өөһэдынгөө гэрнүүдые үргэдхэжэ, заһабарилһан байна. Тосхоной айлнууд үйлсэ талынгаа хуушарһан хашаа һэлгэжэ, энэ хабартаа 1000 гаран метр утатай харша хёсоор бариһан, харшануудайнгаа үүдэнүүдые заһабарилһан байха юм.

Тосхон бүхэниие болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ ариг сэбэрые сахиха, гэрнүүдэй газаа талые шэмэглэн гоёохо хэрэг ехэ удхашанартай. Энэ талаар пенсионер Жамса Сосоров, совхозой хүдэлмэришэн Цыренжаб Дашапилов һайн жэшээ харуулна. Эдэ нүхэдэй гэрнүүдэй газаа талань хёосологдоод, шэрдэгдэнхэй юм. Гэртэнь ороходо, ариг сэбэр, бүхы юумэнь таатай зохидоор табигданхай байдаг. Дурдагдаһан нүхэдэй гэр байраяа шэмэглэхэ, сэбэр байлгаха дүршэл олонниитын байдал һуудалда нэбтэрүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргагдана.

Санага нютагтамнай эмтэй домтой аршаан булагууд олон юм. Тэдэнэй нэгэниинь Болхойн аршаан болоно. Эндэ олон хүн зон илангаяа зунай сагта амардаг болонхой. Тэрэниие хараадаа абажа, энэ аршаан дээрэ нэгэ гэр энэ хабар баригдаа. Аршаанда амарагшадта худалдаха зорилготойгоор сэгээ хэхэ байра мүнөө түхеэрэгдэжэ байнхай.

Тосхониие ногооруулха талаар баһал ехэ юумэн хэгдээ. Дунда һургуулиин сквер, зарим айлнуудай палисадникууд соо үнгэрһэн хабар 1800 хэһэг акаци таригдаа. Тосхон тээшэ ошоһон харгын хоёр талаар, үйлсэнүүдтэ, айлнуудай газаагуур элдэб янзын 800-гаад модон һуулгагдаһан байна.

Нютагаймнай уран һайханай бүлгэм муу бэшээр хүдэлнэ. 1971 ондо эмхидхэгдэһэн Санагын арадай хоорто 50 хүн хабаадалсана. Тэдэнэй олонхинь совхозой залуу хүдэлмэришэд юм. Уран һайханай бүлгэмэй артистнар тосхонойнгоо ажалшадта наада харуулхаһаа гадна, Утаата, Далахай, Енгорбой, Сагаан-Морин нютагуудта ошожо, концерт табидаг болонхой. Мүн холын малшадта айлшалжа байдаг. Һаяхан Зэдэ голой эхиндэ зуһажа байһан малшадта хүрэжэ, концерт харуулаад бусаа.

Соёлой хоёр жэлэй добтолгын хүдэлмэридэ арад зониие олоор хабаадуулхын тула тосхондомнай үйлсын 13 комитет эмхидхэгдэһэн байна. Тэдэ комитедүүдые сомоной Соведэй депутадууд ударидана. Үйлсэгүү, али гэр байраяа сэбэр байлгахын түлөө социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Тэрэнэй түрүүшын шатын дүнгүүд һаяар согсологдожо, илажа гарагшадынь элирүүлэгдэхэ.

Хоёр жэлэй туршада бүтээгдэхэ ажал жэгдэ һайнаар ябана гэхын аргагүй. Энэ хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл дайралдаһаар. Тиимэһээ тэдэнээ түргөөр усадхажа, соёлой добтолгын үедэ хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудаа сүм дүүргэхын түлөө сомсоведэй гүйсэдхэхэ комитет, депутадууд, бүхы эдэбхитэд оролдожо байна.

С. САНЖИТОВ,
Захааминай аймагай Санагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, хүдөө бэшэгшэдэй постын түрүүлэгшэ.

Екатерина Посокова Хяагтын трикотажна фабрикын залуу оёдолшодой нэгэн юм. 10-дахи класс дүүргээд, һурагшаар ерээ һэн. Мүнөө Екатерина Посокова халаан бүриингөө даабариие ходоодоо үлүүлэн һайн шанартайгаар дүүргэдэг. СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ залуу оёдолшон Екатерина Посокова дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Посокова.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

МАЛШАДТА—ҮДЭР БҮРИИН АНХАРАЛ

Улаан-Үдын аймагай колхоз болон совхозуудта мүнөө эбэртэ бодо малай, хонидой, гахайн ба шубуунай 200 гаран гүүртэ, фермэ бии юм. Тэрэ гүүртэ, фермэ, отарануудынь ажахынуудай түб һууринуудһаа 10—15 километрэй зайда оршодог. Эгээл холын Булаг гэжэ газарта Ленинэй нэрэмжэтэ, «Авангард», «Маяк», «Советская Россия» колхозуудай хэдэн гүүртэ мал зунай үедэ байрладаг байна.

Партиин райком, ажахынуудай партийна эхин организацинууд КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха, ниитэ-политическэ ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, малшадые али болохоор хангаха хэрэг һайжаруулха талаар горитой ажал хэжэ байдаг. Эдэ асуудалнуудаар үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ пилээд юумэн хэгдээ. Малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэниие хүтэлбэрилхэ хэрэг һайжаруулагдаа, мүрысөөнэй гурим ажахы бүхэндэ шэнэлэгдэн тодорхойлогдожо, илажа гарагшадынь материальна, моральна талаар урмашуулагдана. Соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын, ажалшадай хэрэглэмжэ хангадаг эмхи зургаанууд тусхай түсэбэй ёһоор малшадай үдэр бүриин эрилтэнүүдые хангана.

Үнгэрөөшэ үбэлжэлгын үедэ аймагай соёлой эмхи зургаануудай уран һайханай бүлгэмүүдэй эдэбхитэдэй хүсөөр малшадта 78 дахин концерт, наадан табигдаа, холын малшадта кинофильмнүүд харуулагдана, лекци болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Дээдэ-Жэрэмэй, Хүйтэнэй, Ивалгын ба бусад соёлой байшангуудай агитбригаданууд малшадта саг үргэлжэ айлшалжа байдаг.

Аймаг дотор хамтадаа гушаад библиотекэ хүдэлдэг юм. Библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалайнгаа түсэб ажахынуудай парткомуудтай зүбшэжэ, малшадай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулна. Олонхи библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл библиотечкэнүүдые эмхидхээд, номуудыень хирэ-хирэ болоод лэ һэлгэжэ байдаг. Библиотекэнүүдынь һайнаар, гоёор шэмэглэгдэнхэй, номой выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ, янза бүриин темэнүүдээр үдэшэ, уншагшадай конференци болоно. Тарбагатайн, Дээдэ-Ивалгын, Пестеревскэ болон бусад библиотекэнүүдтэ «Түрүү дүй дүршэлэй булан» эмхидхэгдэһэн байна. Мүн тиихэдэ «Хонишодой анхаралда», «Таанарта—шубуушад», «Һаалишадта туһатай байха» гэхэ мэтын стенднүүд түхеэрэгдээд, малшад ба мэргэжэлтэдэй анхарал татана.

Аймагай кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд холын малшадта кино харуулха асуудалда анхарал табина. Хүдөө ажахын, түрүү дүй дүршэл тухай темэнүүдээр фильмүүд табигдана. Ганса Ивалгын кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд үбэлжэлгын үедэ хүдөө ажахын асуудалнуудаар 154 дахин кино харуулаа.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд малшадай ажал хүдэлмэридэ һайнаар нүлөөлнэ. Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һаалишадай, Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой мал адуулагшадай гаргаһан үүсхэлтэй аймагай малшад танилсаад, буримүһэн дэмжэһэн, республика дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо байна. Жэшээнь, «Искра» колхозой нүхэр Глотовой даадаг һаалиин фермын коллектив зунай үедэ үнеэн бүриһөө 1100 килограммһаа бага бэшэ һү һаажа абахаар шиидэбэ. Колхозой правлени, партком малшадай социалис мүрысөөнэй гурим шэнэлэн тодорхойлоо. Мүрысөөндэ илажа гарагшадые урмашуулха тусхай шангууд хараалагдаа. Мүрысөөнэйнь гурим соо һүнэй шанар дээшэлүүлхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ асуудалнуудта ехэ анхарал табигданхай.

Малшадай абаһан уялгаяа бэелүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй интеллигенци ехэ туһа хүргэнэ. Тарбагатайн больницын санитарна врачай туһалагша А. И. Пестиков, багша М. Ф. Михалева гэгшэд фермэдэ ошожо, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Нүхэр Михалевагай хөөрэлдөө хэхэдэ, малшад ехэ анхаралтайгаар шагнадаг, тэрэниие ходоодоо хүлеэжэ байдаг болонхой. «Олонациональна совет гүрэниие байгуулха асуудалаар ленинскэ ёһо гурим», «Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэ—бүгэдэ арадай хэрэг» гэхэ мэтэ асуудалнуудаар М. Ф. Михалева хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Иимэрхүү жэшээнүүд аймаг дотор олон.

Аймагай колхоз, совхозуудай парторганизацинууд зунай үедэ малшадые хангаха талаар тодорхой хэмжээнүүдые хараалаад, бэелүүлжэ эхилээ. Тарбагатайн, Ивалгын ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха комбинадуудай хүдэлмэрилэгшэд тусхай автомашинануудаар малшадта ошожо, хэрэгтэй юмээрнь хангана.

Худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд малшадай дунда наймаа хэхэ тусхай график зохёогоод, тэрэнэйнгээ ёһоор фермэ, отарануудта ошодог байха юм. Аймаг дотор эд бараа өөрөө шэлээд абахаар түхеэрэгдэһэн 15 магазин нээгдээ. Зарим фермэ, отарануудта наймаалагшагүй магазинууд бии юм. Медицинын хүдэлмэрилэгшэд малшадта түргэн туһаламжа үзүүлхэ талаар баһал горитой ажал ябуулна. Үнгэрһэн хахад жэлэй турша соо 1000 шахуу малшанай бэеын элүүр шалгагдаа, 571 хүн рентгендэ харагдаа.

Гэхэтэй хамта һаалишад, хонишод, тугалшад, шубуушад, гахайшадые соёлой, худалдаа наймаанай, медицинын талаар хангалга үшөө дутагдалтай байһаар. Зарим нютагуудай, жэщээлбэл, Поселье, Доодо-Бухэн, Колобки, Красноярово, Барыкино тосхонуудай ажалшадта кино харуулагданагүй. Ивалгын хүдөөгэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл 15 библиотечкэ эмхидхэһэн аад, номуудыень удаан саг соо һэлгэнэгүй. Тэндэ уншагшадай конференци, уран зохёолой үдэшэ эмхидхэгдэнэгүй. Үнгэрөөшэ жэл соо уншагшадайнь тоо нилээд үсөөрөө. Гильбэрэй сомсоведэй соёлой эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд фермэ, отарануудаар үсөөн ябаа.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой эмхинүүдэй хүдэлмэри баһал дутагдалнуудтай. Зарим магазинуудта түрүүшын хэрэглэлэй эд бараан дуталдана, ариг сэбэр сахигданагүй. Хурамша, Кибалино тосхонуудай магазинууд бүришье муу байдалтай: эд барааниинь шорой тооһондо дарагдашоод, миил шала дээгүүр табяатай байдаг. Тэдэ магазинуудта печени, сай, тоһон ба бусад зүйлнүүд үгы байна. Ехэ-Куналей, Дээдэ-Жэрэм тосхонуудай, Ганзурино станциин магазинууд баһал иимэрхүү байдалтай.

Медицинын эмхи зургаанууд ажалшад хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, малшадые хангалга һайжаруулхын түлөө багаар оролдоно. Аймаг дотор элүүр энхын һургуулинууд эмхидхэгдэнэгүй, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд медицинскэ шалгалта гаранагүй. Зарим врач, фельдшернүүд фермэ, отарануудта үсөөн ошоно. Дурсагдаһан дутагдалнууд Ивалгын больницада, Оронгын пунктда сэхэ хабаатай.

«Коммунизм», «Улаан-Оронго», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай адууһа малай зунай байрануудта ажаһуудалай зохид эрхэ байдал үгы байһаар. Тэндэхи малшадай зуһалангай гэр байранууд заһабарилагдаагүй, сагаадагдаагүй байха юм. Эдэ ажахынуудай малшадай дунда худалдаа наймаан муугаар эмхидхэгдэнэ. Фермэ, отарануудтань харуулан ойлгуулха плакат, лозунг, уряануудшье байхагүй, малшадай захиһан газетэ, журналнууд саг болзортоо абаашагданагүй. Иимэрхүү дутагдалнууд «Авангард» колхозой Дэбээн ба бусад нютагуудта үзэгдэһөөр.

Малшан — хүдөө ажахын гол мэргэжэлтэдэй нэгэн мүн. Иимэл тэдэнэй оролдолго, шадабарияа һү, мяха, нооһо, үндэгэ ехээр абажа, гүрэндэ худалдалга дүлдыдхаха байна. Тиимэһээ малшадай эрилтэ хангаха асуудалда ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, совет, профсоюзай органуудай үдэр бүриин анхарал табигдаха зэргэтэй байгаа. Гүүртэ, отара, фермэнүүдэй ажалшадта нэн түрүүн һуудал байдалай таатай зохид эрхэ байдал олгохо шухала. Тиигээ һаа, малшад урматай һайнаар хүдэлжэ, хараалагдаһан түсэб, абаһан социалис уялгануудаа сүм дүүргэхын түлөө эсэхэ сусашагүйгөөр ажаллаха байгаа.

Ив. ОЧОРОН.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

НАЙДАМТАЙ ХАДАНЬ ХҮНДЭЛДЭГ

Хориин аймагай Хүрбын совхозой суута хонишон Банзаргаша Жамбалов пенсидэ гарабашье, үшөө хүдэлһэн зандаа. «Һураһан юумэ һураар татуулдаггүй» гэдэгтэл энэ нүхэр 120 толгой эбэртэ бодо мал даажа абаад, тэдэнээ «Эжэтэ» гэжэ бэлшээри һайнтай газарта Базар Дашицыренов гэгшэтэй харууһална.

Нүхэр Жамбалов миин һуужа шададаггүй, ажалша бэрхэ хүн. Ходол ниитын ажалда хубитаяа оруулалсажа, залуу малшадта туһалалсажа, дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхөөр эрмэлзэжэ ябадаг юм.

Үглөө бүри эртэлжэ, малаа эгээл һайн, шэмэтэй ногоон дээрэ харууһалдаг. Тиимэһээл малынь тобир тарганууд. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ мянган граммһаа бага бэшээр дээшэлүүлжэ, тарган мал гүрэндэ тушааха зорилго урдаа табинхай.

Иимэл хадань Банзаргша Жамбаловые нютагайнь зон, совхозой хүтэлбэрилэгшэд хүндэлдэг, амжалтаарнь омогорходог шуу.

Шударгы бэрхэ энэ үбгэжөөл сарюун хүнгэн зандаа. ССР Союзай 50 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө бүри эршэмтэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ.

Ц.Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Социалис оронуудаар

БАТА АЛХАМ

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын хүнгэн промышленностиин бүтээн гаргадаг эдлэл—эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй хубсаһан — дэлхэйн олон оронуудта суурхадаг.

Энэ табан жэл (1971—1975 онууд) Польшын хүнгэн промышленностиин хүгжэлтын шанарай шэнэ шатань болоно. Энээндэ ганса мүнөө жэл 10 миллиард злотых һомологдонхой. Жэлэй дүүрэтэр 14 шэнэ, тэрэ тоодо Тарнувада гуталай, Озоркувада оёдолой, Лодзиндо хибэсэй фабрика ашаглалгада орохо.

«Эляна» гэжэ искусственна утаһанай Торундахи комбинат, продукциингаа 63 процентыень хилын саана, тэрэ тоодо Советскэ Союзда худалдадаг Бытомдохи оёдолой комбинат гэхэ мэтэ предприятинууд һэльбэгдэн хубилагданхай.

МИЛЛИОН ХҮНҮҮД ХАРАБА

БЕРЛИН. (ТАСС). Хүдэлмэришэдэй искусствын Шверин округто болоһон 14-дэхи фестивалиин концертнүүдтэ, бусад харалгануудта миллионһоо дээшэ хүнүүд хабаадалсаба.

ГДР-эй профсоюзуудай VIII конгрессто бэлэдхэлэй үеэр үнгэргэгдэһэн энэ фестиваль Германиин социалис гүрэнэй арад түмэнэй зохёон байгуулхы ажалай хүгжэлтэ дэбжэлтын харалга болобо. Уран һайханай бүлгэмэй 110 коллективтэй хамта тэрээндэ мэргэжэлтэй артистнууд хабаадалсаа. Республикын элдэб нютагуудһаа ерэһэн хүгжэмдүүнэй искусствын 15 мянга шахуу түлөөлэгшэд Шверин округой элдэб городуудта наада табиба.

Бусад оронуудһаа, тэрэ тоодо Советскэ Союзһаа ерэһэн дуу, хатарай ансамбльнууд фестивальда хабаадалсаа.

Фестиваль хани барисаанай митингээр түгэсэбэ. Немец союзэй залуушуулай холбооной, Ленинскэ комсомолой, Польшын социалис залуушуулай союзуудай түлөөлэгшэд митингдэ хабаадалсаа.

«КАВКАЗ» СОРТЫН ШЭНИИСЭ—ЮГОСЛАВИИН ПОЛИ ДЭЭРЭ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Югославида суурхаһан «Безостая», «Мироновская», «Аврора» сортнуудһаа гадна, «Кавказ» гэжэ нэрэтэй шэнэ сортын шэниисэ нэмэбэ. Совет селекционер П. П. Лукьяненкын бии болгоһон шэнэ сортын үндэр ургасатай энэ шэниисые ороной таряашад дэмы шэлэжэ абаагүй байха. Жэшээнь, хүдөө ажахын томо кооперативуудай нэгэн — «Святозарево» гэжэ кооперативай ажалшад энэ сортын шэниисые тарижа үзөөд, гектар бүриһөө дунда зэргээр 45 центнер ургаса абахаар найдана. Иимэ сортын шэниисэ баян ургаса үгэхэһөө гадна, бусад сортнуудһаа үлүү тэсэмгэй байна гэжэ эндэхи таряашад тоолоно. Хүйтэндэшье тэсэмгэй, ган гасуурташье ядадаггүй, үбшэндэшье дайрагдадаггүй шэниисэ болоно. Тэрэшэлэн энэ шэниисэ тарихада, бусад сортнуудта орходоо хахадайнь тухай бага үрэһэн хэрэглэгдэнэ.

ГАНСАХАН ҮДЭРЭЙ ТУРШАДА

СОФИ. (ТАСС). Болгариин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд гансахан үдэрэй туршада соо 44 миллион левэй сэнтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргадаг. Хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд ороной национальна доходто үдэр бүри 31 миллион лев оруулна.

Орон доторнь нэгэ үдэрэй туршада 60 миллион киловатт-час электрын эшэ, 87 мянган тонно шулуу нүүрһэн, 5,5 мянган тонно хара металлнуудай прокат гаргагдадаг юм.

Бүд нэхэдэг үйлэдбэриин хүдэлмэришэд энэ хугасаа соо дунда зэргээр 904 мянган метр пумаажан, 74 мянган метр нооһон бүд нэхэжэ гаргана. Ниитын транспортаар үдэрэй туршада 1,8 миллион тонно эд бараан, 5 миллион пассажир зөөгдэнэ.

Үдэр бүри 18 мянган хүн театр, 300 мянган хүн кино харадаг.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАЙНДЭР

ПРАГА. (ТАСС). СССР-тэй, совет арадтай хани барисаанай һайндэр Славянска олтирог дээрэ болобо. Энээндэ пратынхид олооро хабаадалсаа. Чехословак-совет хани барисаанай холбооной ЦК-гай түрүүлэгшэ В. Давид суглаагшадай урда үгэ хэлээ.

— СССР-тэй хани нүхэсэл ба харилсаа холбоон орон дотороо социалис общество байгуулха хэрэгэймнай шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно, —гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.—Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай 1970 оной майда баталагдаһан договорой үндэһөөр, чехословак-совет хани харилсаан улам хүгжэжэ, бэхижэжэ байнхай.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румыниин ниислэлэй промышленна үйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэйнгээ түсэбые 4,5 жэлэй туршада дүүргэхын түлөө тэмсэлдээ ехэхэн амжалтануудые туйлана. Энэ жэлэй таба һарын турша соо түсэбһөө гадуур мянгаад тонно элдэб сортын булад, зуугаад телевизор, электромотоор болон трикотажна зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаа. Түсэбһөө гадуур продукциин 65 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр туйлагдаа.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ТУҺАЛАМЖААР

ГАВАНА. (ТАСС). Советскэ Союзай туһаламжатайгаар баригдаһан, Кубын-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ ниислэлэй авто-заһабарилгын заводойхид Кубада суурхадаг юм. Гурба мянга гаран совет автомобиль, тэдэнэй гурба мянган двигатель тус заводто жэл бүри капитальнаар заһабарилагдадаг. Энэ предприятиин хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай амжалтанууд тухай суу мүнөө Кубада таранхай. Заводой коллектив 1971 ондо орон доторoo түрүүлэн жэлэйнгээ даабариие болзорһоо урид дүүргэһэн, автомобильнуудые заһабарилха түсэбөө 30 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Заводой хүдэлмэрилэгшэдтэ совет мэргэжэлтэд ехэ туһа хүргэнэ. Эдэнэр залуу хүдэлмэришэдтэ үйлэдбэриин нюусануудые заана, дүй дүршэлөө дамжуулна.

БУДАПЕШТЫН МЕТРО БАРИГШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Будапештын метрогой барилгашад ниислэлэй метрополитенэй хоёрдохи участогые эршэтэйгээр барижа байна. Энэ участогынь жэлэй һүүл багаар ашаглалгада үгтэхэ юм. Энэнь түрэл городойнгоо зуун жэлэй ойдо һайн бэлэг болохо. Хэдэхэн һарын үнгэрхэдэ, Венгриин ниислэлэй улад зон Дунай шадархи Пешт, Буда болон Обуда городуудай ниилэһээр 100 жэлэй ойе баярай оршон байдалда тэмдэглэхэ.

Мүнөө станцинууд, хоёрдохи участогай тоннель хабсаргагдажа дүүрүүтэй байна. Тэрэнэй ехэнхи хубиие (жэшээнь, эскалаторнуудые) Советскэ Союз табяа. Будапештын метрополитенэй поезднууд мүн лэ Советскэ Союзда бүтээгдэһэн. Будапештын метрогой барилгашад москвагайхидай дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэнэ.

Болгарциин экономикын эгээл түргэн хүгжэжэ байгаа һалбаринуудай нэгэн фармацевтическэ промышленность болодог. Гүрэнэй «Фармахим» нэгэдэл 15 заводуудтай юм. Тэрэнэй үйлэдбэрилэн гаргаһан продукци дэлхэйн 60 оронуудта, тэрэ тоодо СССР, ГДР, Венгри, Польшо, Чехословаки, Югослави гэхэ мэтэ, эльгээгдэдэг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пловдивдахи «Фармохим» завод.

ТАСС-ай фотохронико.

Чехословакиин газар дээгүүр гарадаг мянган километр утатай «Советскэ Союз—Баруун Европо» гэһэн газопроводой барилга түлэг дундаа ябажа байна. Абаһан социалис уялгануудаа болзор соонь сүм дүүргэжэ, барилгын олохон участогууд хүдэлмэреэ болзорһоонь урид дүүргэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: газопроводой барилгын Моравидахи участок.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАЛААНТАЙ ШҮҮБЭРИ

СССР-эй ДОСААФ-ай долоодохи лотерейн биледүүдые ажалшадай дунда тараалга эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэһэн байгаа. Тиин манай республикын ДОСААФ-ай эмхинүүд нютаг нугадаа 95 мянган түхэригэй лотерейн биледүүдые богони саг соо тарааһан юм. Эндэ Улаан-Үдын Советскэ, Железнодорожно, Октябрьска районууд түсэбһөө гадуур хэдэн мянгаад түхэригэй лотерейн биледүүдые ажалшадта худалдаа.

Байгша оной июлиин 10-да тус биледүүдэй тусхай таблица газетэдэ толилогдожо, азатайшуулда томо шүүбэри тудаба. Тиигэжэ республикын 365 хүн мотоцикл, велосипед, магнитофон, транзистор, фотоаппарат шүүһэн, 25-һаа 150 түхэриг хүрэтэр мүнгэн шүүбэридэ тудаһан байна.

Манай республика дотор хэды хүнгэн машинада шүүбэри тудааб гэһэн асуудал газетэ уншагшадые һонирхуулна ёһотой. Хоёр хүн «Москвич-412», нэгэ хүн «Волга» (Газ-24) түхэлэй хүнгэн машина шүүбэ. 9.150 түхэригэй «Волга» машина авиазаводой хүдэлмэришэн шүүһэн байна.

Улаан-Үдын автомотоклубай 18 наһатай курсант Сергей Зайцев 11.312 серитэй биледээр «Москвич-412» шүүжэ, сугтаа һурадаг үетэн нүхэдөө баясуулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ДОСААФ-ай Буряадай АССР-эй обкомой түрүүлэгшэ А. Александров «Москвич-412» машина шүүһэн Сергей Зайцевые амаршалжа байна.

А ИСТОМИНОЙ фото.

ХҮХЭДЭЙ НУУРАЙ ЭРЬЕДЭ

РЕПОРТАЖ

Хурамша тосхонһоо баруун хойшоо, ой модон соогуур годирһон харгыгаар 3—4 километр ябабалтнай, нюсэгэн оройтой шоб шобогорхон хоёр толгой талын сээжэ дээрэхи хүхэдтэл адляар харагдаха байха. Тиимэһээл, тээ баруун хойнонь, үндэр хадын үбэртэ мэлмэрээшэ ашагүй ехэ, түхэреэн нуур үни урда сагта Хүхэдэй нуур гэжэ нэрлэгдээ ёһотой. Энэ нуурай урда эрье хулһа, бургааһашьегүй — шунгахада тааруу зохид, хойто эрьеынь ногоохон шугы модон гоё һайханаар хүбөөлнэ.

Хада нуур хоёрой хоорондохи налуу тэгшэ газарта олон сонхонуудтай гэр байранууд, сэсэрлиг модод харагдана. Тойроод үзэсхэлэн һайхан байгаали, элдэб модод, үнгын сэсэгүүдэй хангалтама үнэр, нуур тээһээ һэрюухэн һэбшээн...

Энэмнай Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин зунай лагерь. Июниин эхинһээ эндэ 120 гаран һурагшад ажал хэжэ байгаад лагерьтаа амарна.

— Ажал хүүлэжэ, бэе махабадыень бэхижүүлэн, һурагшадые хүхюун сэгтойгоор амаруулха хэрэгтэ бидэ, һургуулиин бүхы хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа ехээр хандуулнабди, — гэжэ лагериие даагша үнинэй багша Елена Михайловна Тармаева хэлээ һэн.

Энэ зорилгоор 1957 ондо лагериин эхин һуури табигдаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эндэ байгаа бүхы барилганууд һурагшадай хүсөөр гол түлэб хэгдээ юм. Стол, стул, шкаф гэхэ мэтые үхибүүд һургуулиингаа мастерской соо үбэлдөө бүтээдэг.

Мүнөө овощь таридаг, сэсэрлиг саад ургуулдаг, барилга хэдэг бригаданууд эмхидхэгдэнхэй. Эндэхи хамһабариин ажахыһаа абтаһан овощоор үхибүүд бүхэли жэлдээ хооллоно. Тэрэнэй хажуугаар һурагшад туршалгын талмайда ажаллахадаа һуралсалда туһатай зүйлнүүдые олохо абана.

Үнэхөөрөөшье, ажаүйлэдбэритэй үхибүүдэй амаралтые холбоһон ушар алишье талаһаа һайн, үрэ ехэтэй байна. Тэрэнэй ашаар һурагшад ажалай онол дүршэлтэй болоно, бэе махабадаа улам һайжаруулна.

Урдань нуурай ара талада шугы бургааһанһаа, бэлшэжэ ябаһан малһаа ондоо юумэн харагдадаггүй бэлэй. Харин мүнөө үглөө эртээнһээ үдэшын харанхы болотор багашуулай хүхюун энеэдэн, шаг шууяан, барабан горнын абяан холоһоо соностожо, дүтын шугые зэдэлүүлдэг болонхой.

Унтажа амардаг гэрэй, столовын урда хажуугаар жэмэстэ мододой һөөгүүд, үнгын сэсэгүүд тариганхай. Тээ саагуурнь үгэрсэ, капуста гэхэ мэтэ ургана. Клумба, грядканууд ехэ ямбатай зохидхоноор хэгдэнхэй.

Үглөөнэй 7 час. Газаагуур хүнүүд харагданагүй. Набтар ута гэрһээ бишыхан хүбүүн гаража ерээд, хасарайнгаа булхайтар горно үлеэжэ, бодолгын дохёо үгэнэ. Һүүлдэ мэдэхэдэ, энэмнай Валера Гаркушкин байба.

Бүхы лагериин үглөөнэй жагсаал. Талмайн дундахи баханын хажууда үхибүүд жэрыжэ зогсонхой.

— Нүхэр, лагериин соведэй түрүүлэгшэ, үсэгэлдэр манай бригадаһаа нэгэшье хүн журам эбдээгүй, үдэр һайнаар үнгэрөө, үгтэһэн даабари дүүргэгдээ, — гэжэ «Тэрэнги» гэжэ бригадын бригадир Володя Норбоев лагериин соведэй түрүүлэгшэ Толя Комиссаровта хандана. Бусад бригадын бригадирнууд мүн лэ удаа дараалан рапортнуудаа үгэнэ.

Уданшьегүй баханын оройдо улаахан туг далбалзажа, лагериин удаадахи үдэрэй захалһые мэдүүлнэ.

Үглөөнэйнгөө эдеэ хоол бариһанай һүүлээр һурагшад өөһэд өөһэдынгөө участогуудта хүдэлхэеэ ошоно.

«Галхан» гэдэг бригадын талмай. Эндэхи жэрэгэр грядканууд дээгүүр овощ ургуулагдана. Гарасань яһала һайн. Помидорнуудай эшэнүүд эдеэшэжэ байнхай.

Бригадир Ешима Жамбалова түрүүтэй хүбүүд, басагад буртаг үбһэ түүнэ, уһа табина. Баран забда тухагүйнүүд. Өөһэдынгөө гараар ургуулһан овощ эдихэдэ ямар амтатай, һонин байха гээшэб! Тиимэһээ үхибүүд ажалдаа оролдосо ехэтэйгээр хандана.

«Хуһахан» гэжэ бригадын участок бусадайхиһаа ондоо юм. Энэмнай багахан сэсэрлиг. Тэндэ вишни, малина, үхэр нюдэн, ранетка, крыжовник, шасаргана гэхэ мэтэ жэмэстэ модод ургуулагдана.

Саг дээрэнь сэсэрлигээ уһалха, шоройень зөөлэрүүлхэ, хорхой шумуулһаа һэргылхэ ажалаа эдир садоводууд хэнэ.

— Эндэһээ суглуулагдаһан жэмэсээрээ намартаа 8 центнер шахуу варени шанадагбди. Энэмнай манай һурагшадай үбэлдөө эдихэдэнь хүрэдэг юм, — гэжэ хүмүүжүүлэгшэ Ольга Баторовна Махатова омогорхон хөөрэнэ.

Софья Батомункуевна Дамбаева Дунсама Рынцеевна Бадмаева хоёрой даадаг «Тэрэнги» гэжэ бригадын һурагшад энэ үдэр капустаяа уһалжа сүлөөгүй байба. Эндэ ургуулагдаһан капуста хамтын тогоондо ородог юм.

Хартаабхын поли зайгаад шэб шэнэхэн хашаан хотирно. Тэрэниие дахажа нарһан тужа соогуур ябахадаа, Елена Михайловна нигэжэ хөөрэнэ:

— Эртээнһээ гадаһа, һургааг бэлдэжэ, хуушарһан хашаа хорёонуудаа һэльбэхэ гэһэн байгаабди. «Бригантина» гэжэ барилгашадай бригада шэнэ хашаа барижа байнхай. Энэ бригадые Содномова Оля хүтэлбэрилнэ.

Һүхын абяан, хюрөөгэй дүнгинөөн модод сооһоо соностобо. Эндэ арбаад гаран хүн ажаллана. Бадмаев Витя Хамаганов Коля хоёр басагадай отолһон һургааг тааруулан хадажа байба.

— Һургаагай дундахи хажуу ехээр бү сабшагты. Тэдэтнай һүүлдэ үмхирөөд, химдаар хухаршаха, — гэжэ багшань хүбүүдтээ заабарилна.

Ажал шударгы түргэнөөр ябана. Арюун һайхан агаарта ажал хэжэ байгаад амархада ямар һайхан бэ!

Үдын хоол барилга дүтэлнэ. Тогоошод Дора Бальбуровна Хиртуева Любовь Давыдовна Матвеева хоёр үхибүүдые саг дээрэнь эдеэлүүлхын тула бүхы шадабари гарган оролдоно.

Эдеэлһэнэй һүүлээр амарһан үхибүүд уһан дээрэ ошожо шунгадаг юм. Нуурай эрьедэ модоор баригдаһан талмайхан дээрэһээ уһа руу һүрэхэдэ ямар һонин бэ! Нуурай урда эрьедэ ошожо, элһэн дээрэ наранда нюргаяа шарахадашье болохо.

Үдэшэ тээшэ үхибүүд сүлөөтэй боложо, лагериин газаа илангаяа шууяатай, энеэдэ наадатай болоно. Энэ үедэ спортын талмайда хүнүүд олошорно. Долоон хоногто нэгэ дахин кино харуулагдана, телевизор хараха дуратайшуул сэнхир экранай дэргэдэ һуурияа эзэлнэ.

Үдэшын жагсаал. Лагериин дежурнын рапорт үгэһэнэй, бригадануудта үглөөдэр хэхэ даабариин үгтэһэнэй удаа үндэр бахана дээрэхи туг доошоо буулгагдана.

Унталгын дохёогой зэдэлһэнэй һүүлээр лагерьта абяа аниргүй болоно. Номгон нойроор унтажа хэбтэһэн жаргалта үхибүүдые золтой һаруул ерээдүй хүлеэнэ ха юм!

А. БАДАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Балданова Римма, Доксонова Сэсэгма, Будаева Галя, Банзаргашеева Марина гэгшэд журнал уншажа байна. 2. Жамбалова Ешима, Дымбрынова Вера, Дамбаева Света онгосоор тамарха һанаатай.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХҮРШЭ МОНГОЛОЙ ҺОНИН

☆ *Монгол Арадай Республикын арадай гэгээрэлдэ 12 мянга гараң багшанар ажаллана. Тэдэнэрэй 52-ынь МНР-эй габьяата багша гэһэн солодо хүртэнхэй, 300 гаринь арадай гэгээрэлэй түрүү хүдэлмэрилэгшын алдар солотой. Республикын дээдэ һургуулинуудта 11 профессор, 105 хүн эрдэмэй кандидадууд, 60 доцент ажалладаг байна.*

☆ *Нёдондо жэл Улаан-Баатар хотодо 19 микрорайоной барилганууд эхилэгдээ. 50 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд Советскэ Союзай туһаламжын ашаар баригдажа эхилээ. Тэндэ 280 һууритай хүүгэдэй саад болон яслинууд, 964 һурагшадай һургуулинууд баригдахаар хараалагданхай. Мүнөө 6 мянга гаран дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада үгтөө.*

☆ *Монгол ороной хойто зүгтэ оршодог эгээл гоё һайхан нютаг тай Хүбсхэл аймагые «Монголой Швейцари» гэжэ нэрлэдэг юм. Теэд Хүбсхэл аймаг болбол тунгалаг уһата нуурнуудаараа, хүбшэ тайгынгаа хүхэрэгшэ модото ургамалнуудаараа алдартай һайхан бойхаһаа гадна, Даян Дэрхи гэдэг агы шулуунуудаараа суутай юм. Тэндэ табан метр үндэртэй шулуун шатануудые дабажа, дүрбэн тээшээ тон адли хэмжүүртэй тэб тэбхэр түрүүшын «таһалга» соо орохот, тиигээд саашадаа тус ордон дотор үшөө олон тиимэ «таһалганууд» байха. Мүн эндэ үндэрөөрөө 4, үргэнөөрөө 6 метр хэмжээтэй урда эртэ үеын хүшөө харахада, гайхалтай ба таагдашагүй нюуса мэтэ һанагдаха юм.*

☆ *Гоби-Алтайн аймагай Цогт сомоной Заха нютагта хоёр мянга гаран алим жэмэсэй эшэ тарижа ургуулан хай. Энэнь хүйтэн уларилда тэсэбэритэй, элдэб сортын олон ургамалнууд.*

☆ *1921 ондо Монгол орон дотор гансахан типографинь хэблэлэй гурбан станогтой байһан юм. Тэндэнь оройдоол 7 хүн ажалладаг һэн. Мүнөө МНР-тэ оршон үеын техникээр хангагдаһан 25 типографи полиграфическа комбинат ажаллана. Жэл бүри 60 ондоо нэрэтэй газетэ, 5 мянган элдэб түрэлэй журнал, ном ниитэ дээрээ 7 миллион тиражтайгаар хэблэгдэнэ.*

☆ *Монгол ороной үргэн дэлюун дайда нютагуудай алишье холын булан тохойдо һуудаг аил бүхэндэ радио дуугаржа байдаг. Мүнөө орон доторнь 364 радиоузел, 57 мянган радиоточко, 1 миллион радиоприёмник бии. Улаан-Баатар хотодо 1967 онһоо эхилэн телецентр ашаглалгада үгтэһэн юм. Эндэ үдэшэндөө 18 мянган телевизорэй сэнхир экранууд ялардаг. Мүн байгша ондо үшөө нэгэ шэнэ телецентр Дархан хотодо ажаллажа эхилэнхэй.*

(«Монголия» журналһаа абтаба).

ШАЛГАЛТАЯА ҺАЙНААР ҮГЭНЭ

Жэл бүри зунай һаранuудта Буряадай багшанарай институтда заочноор һурадаг багшанар, алба хаагшад ерэжэ лекци шагнадаг, шалгалтануудые үгэдэг гээшэ.

Мүнөөшье жэлдэ июниин 13-һаа июлиин 13 болотор эндэ һуралсагшад эрдэм бэлигэй баһа нэгэ шата дабажа гарабад.

Буряад ба ород хэлэнэй литературын факультедтэ һурадаг багшанар амжалтатай һайнаар зунайнгаа шалгалтануудые үгэбэ. Бидэнэй эндэ ерэхэдэ хэшээл, шалгалтанууд түлэг дундаа байгаа һэн. Институдай 1-дэхи курсада орогшод буряад фольклороор шалгалта үгэжэ байба. Энэ предмедээр институдай үнинэй, мэдээжэ багша Д-Н. Доржиев шалгалта абана. Манай ороходо 3—4 хүн билет абаад бэлдэжэ, заримаиинь харюусажа байгаа һэн. Эгээн түрүүн Эгэтын дунда һургуулиин эхин классай багша Б. Тугутова харюусаа. Энэ хүмнай хамаг асуудалдаа эрхим һайнаар харюусажа, «5» гэһэн сэгнэлтэ абаба. Мүн Загастайн дунда һургуулиин багша Д. Чимитова биледэйнгээ асуудалнуудта тоб гэмэ харюу үгэжэ, түрүүшын хүнһөө дутуугүйгөөр, баһал һайнаар харюусажа шадаа.

Үлэһэн нүхэдынь булта баһал һайнаар харюусажа, энэ жэлэйнгээ шалгалтануудай һүүлшын предмедые эрхим һайнаар үгэбэ.

Ганса энэшье предмедээр бэшэ, мүн энэ жэлэйнгээ шалгалтануудые бултадаа һайнаар үгэжэ, 2-хи курсын студентнэр болобо.

Энэ бүлэг соо Б. Тугутова, Д. Чимитова, Е. Будаева, И. Манжуева, С. Гармаева гэгшэд бүхы шалгалтануудаа эрхим һайнаар үгэжэ, нүхэд соогоо онсо шалгарһан байна.

Д. ДАМБАЕВ.

Шатараар дэлхэйн чемпионат

НААДАНАЙ ТОО 2:1 БОЛОБО

РЕЙКЬЯВИК, июлиин 17. **(ТАСС-ай тусхай корр.).** Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөнэй дүн 2:1 болобо Эндэ Борис Спасский түрүүлжэ ябана. Мүнөөдэр дэлхэйн чемпион хойшолуулагдаһан гурбадахи партияа наадахаар ерэһэн байна. Нааданай часынууд табигдажа, Роберт Фишерэй бэшэһэн 41-дэхи ябадал харахадаа Спасский наадаяа үргэлжэлүүлэнгүй, «шүүгдээб» гэжэ мэдэрээ.

РИМ

ИСППЕ-гэй съезд дүүрэбэ

ТАСС

Италиин Пролетарска нэгэдэлэй социалис партиин (ИСППЕ) онсо съезд Римдэхи Конгрессүүдэй ордон соо болоод, июлиин 16-да тараба. Съездын делегадууд ИСППЕ-е тарааха тухай, италиин Компартиин зэргэдэ ИСППЕ-гэй гэшүүдэй оролго тухай партиин хүтэлбэрилэгшэдэй тон олонхиин дурадхалые һайшаагаа.

ИСППЕ-гэй национальна IV съезд партиин политическэ секретарь Д. Валориин элидхэлые, ИСППЕ-гэй ЦК-гай олонхиин зууршалһан документые һайшаагаад, ИСППЕ-е ИКП-тэй ниилүүлхэ тухай тогтоол гаргаа гэжэ съездэ хабаадагшадай баталан абаһан тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Энэ тогтоол бодото дээрэнь бэелүүлхын тула шухала бүхы хэмжээнүүдые абахыень партиин гүйсэдхэхы органуудта съезд даалгаба.

ПАРИЖ

Шанга байлдаанууд болоно

ТАСС

Куангчи хотын оршондо хэсүү шанга байлдаануудай таһалгаряагүй боложо байһан тухай Франс Пресс агентствын корреспондент Сайгонһоо мэдээсэбэ. Гансахан июлиин 16-най һүни американ авиаци 16 дахин һүрэг олоороо добтолжо, хотын оршон тойрондо 1.000 гаран тонно бомбонуудые хаяа. Теэд, Арадай сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй хамгаалгые сүмэ сохихо гэһэн хархис сэрэгүүдэй бүхы һэдэлгэнүүд буруу һүрэбэ. Куангчи худар урда зүгһөөнь сүмэрэн орохоор һэдэһэн сайгон агаарай-десантна сэрэгүүдэй ба далайн ябаган сэрэгэй подразделенинүүд хотые хамгаалагшадай артиллериин сохилтоор гэдэргээ намнагдаа.

Американ агентствэнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, Урда Вьетнамай патриодуудай артиллери Куангчиһаа урдуур байһан агаарай-десантна сэрэгүүдтэ эсэргүү шанга сохилтонуудые хэнэ.

Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд июлиин 17-ной һүни 1-дэхи номерой гол харгыда минэнүүдые табяа. Сайгон сэрэгүүдэй хоёр бронетранспортёр минэнүүдые дайража, бута һүрэбэ.

Сайгонһоо хойгуур шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Биньлонг провинциин 13-дахи номерой харгы дээрэ (энэнь Сайгон Анлок хоёрые холбодог юм) дайлалдажа байгаа сайгон сэрэгүүд хүнэй ба сэрэгэй техникын талаар ехэ гэмтэл, хоролтодо ороно.

САНТЬЯГО

ХУУЛИИН ШЭНЭ ПРОЕКТ

ТАСС

Чилиин президент Сальвадор Альенде үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ хүдэлмэришэдэй хабаадаха, жэжэ, дундуур предприятинууд болон латифундинуудай ажалай гуримуудые тодорхойлһон хуулиин проект Национальна конгрессэй үзэмжэдэ табиба.

Гүрэнэй ба холимог секторнуудта ажалладаг хүдэлмэришэдэй промышленна предприятинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ хабаадаха элдэб формонууд шэнэ хуулиин проект дотор тодорхойлогдонхой.

ДЕЛИ

ГҮРЭНЭЙ ХИНАЛТА ДОРО АБТАА

ТАСС

Булад хайлуулдаг «Индиан айрон энд стил компани» гэжэ энгэй компаниин хүтэлбэриие хиналтадаа абаха гэһэн правительствын шиидхэбэри тухай ярилдаануудай замхажа үшөө үрдеэгүй байтарнь, гүрэнэй секторэй ехэ гэгшын нэгэдэл — булад хайлуулха гүрэнэй компани ойрын сагта байгуулагдахань гэжэ Индиин буладай ба шахтануудай министр Мохан Кумарамангалам соносхоо. Булад хайлуулдаг «Хиндустан стил», «Бокаро стил лимитед» гэжэ компанинууд, тэрэшэлэн металлургитай холбоотой предприятинууд: кок солдог нүүрһэтэй шахтанууд, түмэрэй уурхайнууд тус компанида орохо байна.

1980 он хүрэтэр орон доторхи булад үйлэдбэрилгын хэмжээе жэл бүриин 19 миллион тоннодо хүргэхэ гэжэ правительство түсэблэбэ. Гүрэнэй секторэй предприятинууд, түбхын түрүүндэ энэдхэг-совет харилсаа холбооной ашаар бүтээгдэһэн түрүүшын үйлэдбэри — Бхилайн металлургическа комбинат, Советскэ Союзай туһаламжаар Бокародо баригдажа байгаа булад хайлуулгын завод тэдэ түсэбүүдые гүйсэдхэлгэдэ гол шухала үүргэ дүүргэхэ байна.

ЛОНДОН

Граждан дайн болохо туйлдаа хүрэбэ

ТАСС

Хойто Ирландида, үнэндөө, граждан дайн эхилжэ байна гэжэ «Сан» газетэ Ольстертохи байдал шэнжэлхэ зуураа тэмдэглэнэ. Июлиин 15-да Ольстерой элдэб городуудта Англиин солдадуудай ба Ирландиин республиканска арминн отрядуудай хоорондо шанга тулалдаанууд болоод, үглөөгүүр тээшэ дүүрээ.

Буудалдаанай үедэ гурбан ирландец (тэрэ тоодо нэгэ эхэнэр) алуулаа, 34 хүн шархатаа. Англиин хоёр солдат алуулһан, табан солдат шархатаһан байна.

Англиин сэрэгэй засагаархид «гурим сахихын» тула Дерри хото руу үшөө 600 солдадые эльгээхэнь. Британ эзэмдэлгын сэрэгүүдэй командовани Ольстер тээшэ шэнэ хүсэ нэмэжэ эльгээхэ эрилтэ Англиин правительствын урда табиба гээд мэдээсэгдэнэ. Эндэ Англиин 17 мянга гаран солдат ба офицернүүд бии юм гэнэ.

Хойто Ирландиин асуудалые нэгэл аргаар — католик зондо политическэ, социальна эрхэ олгоһоной үндэһөөр лэ шиидхэжэ болохо гэжэ Ирландиин Компартиин генеральна секретариин орлогшо Джеймс Стюарт «Морнинг стар» газетэдэ тунхаглуулһан статья дотороо тусхайлан тэмдэглэнэ.

БАРУУН БЕРЛИН

Баруун Берлинэй хүн зоной тоо

ТАСС

Эндэ тунхаглагдаһан тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, Баруун Берлинэй хүн зон 1972 оной эхеэр 2.091.000 болоһон байна.

ПАРИЖ

Испаниин ажалшадай тэмсэл

ТАСС

Барселона шадархи Сан-Хуан-Деспи гэжэ хотын багахан церковь хүреэлэгдэһэн хэрэмэй түһөөтэй болонхой. Июлиин 13-һаа хойшо энээн худар полициин горитой хүсэн асарагдаа. Юун дээрэһээ иимэ юумэн болооб гэхэдэ, металл болбосоруулдаг «Феникcброн» гэдэг предприятиин директи зуун хүдэлмэришэдые ажалһаань гаргаха гэжэ шиидхэһэн байна. Энээн тухайда тэдэ хүдэлмэришэд мэдээд, буруушаалгын тэмдэг болгон, церковь соо баррикада эмхидхээ. Оршон тойронхи предприятинуудай хүдэлмэришэд «Фениксброной» металлистнуудтай һаналаа нэгэдэн, түр зуурын забастовконуудые хэбэ. Гаргагдаһан хүдэлмэришэдые ажалдань тэхэрюулхэ эрилтэ дэмжэһэн залуушуулай жагсаал Сан-Хуан-Деспи хотын үйлсэнүүдтэ болоо.

Энэнь — ажаллаха эрхэеэ хамгаалжа, ажабайдалаа һайжаруулхын түлөө тэмсэл бодоһон Испаниин ажалшадай олон тоото буһалгаануудай нэгэн лэ болоно.

Профсоюзна эмхинүүдэй мэдээнэй ёһоор, 1972 оной тэнгһээ урагша Испанида болоһон забастовконуудта 160 мянган ажалшад хабаадаһан байна. Испаниин засагаархид хүдэлмэришэдэй тэмсэлдэ һаад ушаруулха зорилгоор олон хүдэлмэришэдые ажалһаань гаргаа. Тэдэнэй дунда профсоюзай 66 эдэбхитэн бии.

ПАРИЖ

Капиталис бүлгэмые үмэглэгшэд

ТАСС

Ажалшадай талые оройдоо харадаггүй хүнүүд олонхи американ профсоюзуудые хүтэлбэрилнэ гэжэ Франциин «Ви-Увриер» журнал бэшэнэ.

США-гай профсоюзна эмхинүүдэй гол хубинь, тэрэ тоодо АФТ-КПП гэдэг профсоюзна нэгэдэл, «американ капиталис обществотой ниилэһэн», ангинуудай хоорондын зүришэлдөөе арсадаг эмхи болонхой гэжэ журналда гараһан статьягай автор Р. Гибер тэмдэглэнэ.

Профсоюзуудай юрын гэшүүд тушаа хэлэбэл, тэдэниие США-да «эгээлэй солдадууд» гэжэ нэрлэдэг. Энэ нэрэнь бодото байдалые зүбөөр элирхэйлэн харуулна. Яахадааб гэхэдэ, профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд захиралтыемнай үгэ дуугүйгөөр дүүргэхэ һэнтэ гэһэн эрилтэ юрын гэшүүдэй урда табидаг байгаа.

ВАШИНГТОН

США-гай демократическа партиин шэнэ түрүүлэгшэ

ТАСС

Партиин национальна түрүүлэгшын тушаалһаа О' Брайен гэгшын өөрынгөө хүсэлөөр гараһан тухайдань демократическа партиһаа США-гай президентын тушаалда кандидат Джордж Макговерн соносхоо.

Партиин түрүүлэгшын тушаалые негритянка Джейн Уэствуд эзэлхэнь гэжэ Макговерн мүн лэ соносхобо.

Джейн Уэствуд һунгалтын урда тээхи кампанида эдэбхитэйгээр хабаадажа байнхай, Макговерные һунгуулха комитедэй хоёрдохи түрүүлэгшэ юм.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.05 — «Сэнхир экран» ... эстрадна оркестрэй конц... 14.35 — орон доторхи һ... 14.45 — һурагшадта зорю... даһан дамжуулга. 15.30 — ... дэрэлгэ» гэһэн тележурнал. 1... — «Дэлхэйн арадуудай тв... стве» гэһэн дамжуулга. 16.50 «США: шиидхэгдээгүй асуу... нууд ба болоһон ушар» гэһэн ... жуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

17.20 — «Оазис Кара-К...» гэһэн киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

17.30 — Самолёт уходит ... вять» гэһэн уран һайх... фильм. 19.00 — «Время» ... һүүлэй һониной программа. ... — Шатараар дэлхэйн түрүү ... ри эзэлхын түлөө эхилһэн ... сөөн. 19.50 — концерт. 20... «След ведёт в «Седьмое ...» гэһэн ГДР-эй уран һайханай ... визионно фильмын нэгэдэ... ринь харуулагдаха.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.30 — телепанорама. ... — «Уран зохёолшын три...» гэһэн СССР-эй байгуулаг... 50 жэлэй ойдо зорюулаг... дамжуулга. 22.20 — «Респ... кын барилганууд дээрэ» ... дамжуулга. 22.50 — филь... церт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

17.35 — «Чапаев» гэһэн ... һайханай фильм. 19.10 — ... церт.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМА...

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-03, зам. редактора-... 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-7..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-01434. Заказ № 131...